Biblioteca Polirom

David Grossman

Până la capătul pământului

Prix Médicis Étranger 2011

POLIROM

David Grossman

Până la capătul pământului

Traducere din limba ebraică
şi note de Ioana Petridean

POLIROM
2012

© 2012 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Ambasada Israel
Traducerea acestei cărţi a beneficiat de sprijinul Ambasadei Statului Israel la Bucureşti
şi al Departamentului Cultural al Ministerului Israelian al Afacerilor Externe

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-2878-0
ISBN PDF: 978-973-46-2879-7
ISBN print: 978-973-46-2394-5

Coperta: Laurenţiu Midvichi
Pe copertă: © Nailia Schwarz/Shutterstock.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea

sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

DAVID GROSSMAN (n. 1954) este unul dintre cei mai importanţi autori israelieni, cunoscut comentator al politicii Israelului faţă de Palestina şi militant pentru recunoaşterea Palestinei ca stat. A studiat filosofie şi teatru la Universitatea Ebraică din Ierusalim, iar după ce şi-a încheiat stagiul militar obligatoriu, a lucrat la postul de radio Vocea Israelului. A publicat mai multe cărţi de ficţiune, dar şi câteva volume de reportaje şi interviuri. Printre romanele publicate de Grossman de-a lungul timpului se numără *Copii în zigzag* (1994), *Cineva cu care să fugi de acasă* (2000) şi *Până la capătul pământului*, cea mai recentă carte a sa, apărută în 2008. Volumele lui Grossman au fost premiate atât în Israel, cât şi în străinătate, şi până în prezent au fost traduse în peste treizeci de limbi. Printre numeroasele premii cu care a fost distins autorul israelian, amintim aici premiul Bernstein pentru roman (primit în 1985 şi în 1993), premiul Sapir (2001), premiul Bialik pentru literatură (2004), premiul JQ Wingate (în 2004 şi 2011) şi premiul Médicis étranger (2011).

David Grossman este doctor *honoris causa* al Universităţii Catolice Leuven din Belgia şi cavaler al Ordinului Artelor şi Literelor, titlu acordat de Ministerul Culturii din Franţa.

Plasat în contextul contemporan al confruntărilor dintre israelieni şi palestinieni, *Până la capătul pământului* este o cutremurătoare poveste despre iubire şi prietenie, în care istoria intervine mereu cu brutalitate în destinul indivizilor. Personajul central al cărţii, Ora, o femeie proaspăt despărţită de soţ, pleacă într-o excursie prelungită prin Israel, cu rucsacul în spate, însoţită de iubitul ei din tinereţe, Avram. Pentru Ora excursia este însă mai degrabă o fugă din realitate: fiul ei, Ofer, a plecat într-o misiune de luptă, iar femeia este convinsă că atâta timp cât ea nu află nici o ştire din lumea reală, băiatul ei este în siguranţă. Pe parcursul excursiei, cei doi vechi iubiţi rememorează şi reconstruiesc ciudatul triunghi conjugal ce le-a marcat destinul, precum şi momentele de răscruce ale vieţii lor într-o lume unde războiul pare a fi o realitate permanentă.

Romanul *Până la capătul pământului* a fost distins în 2009 cu premiul Albatross, acordat de Fundaţia Günter Grass din Germania, şi în 2011 cu premiile Médicis étranger şi JQ Wingate.

Pentru Michal
Pentru Yonatan şi Ruti
Pentru Uri, 1985-2006

Prolog, 1967

Hei, tu, linişte!
Cine-i acolo?
Taci odată! Ai trezit pe toată lumea!
Dar am ţinut-o bine
Pe cine?
Acolo, pe stâncă, şedeam amândouă
Ce stâncă? Poate în capul tău. Treci la culcare
Şi deodată a alunecat
Ţipai, cântai
Dar dormeam
Şi urlai!
Mi-a dat drumul la mână, a alunecat
Gata, hai la culcare
Aprinde lumina
Ai înnebunit?
Am uitat
Ne omoară pe toţi dacă aprindem lumina
Stai!
Ce-i?
Cântam?
Cântai, urlai, ţipai, toate la un loc. Acum taci!
Ce cântam?
Ce cântai?!
Ce cântam în timp ce dormeam?
De unde să ştiu eu ce cântai? Scoteai nişte urlete. Asta cântai. Ce cântam, ce cântam…
Dar ai spus că era un cântec.
Un cântec fără… nu ştiu, o bâlbâială, eu…
Nu-ţi aminteşti ce cântam?
Spune-mi, eşti nebună? Sunt pe jumătate mort
Dar cine eşti?
Salonul trei
Şi tu eşti în carantină?
Trebuie să mă întorc

Nu pleca… Ai plecat? Aşteaptă, alo… ai plecat… dar ce cântam?

***

În noaptea următoare a trezit-o din nou şi s-a înfuriat din nou, pentru că ridicase în picioare tot spitalul cu cântecul ei urlat ca din gură de şarpe, iar ea l-a implorat să încerce să-şi amintească dacă era tot cântecul din ziua precedentă. Voia cu disperare să afle, fiindcă în ultimii ani visul acela al ei se repeta noapte de noapte, un vis complet alb, totul era alb acolo, străzile şi casele şi copacii şi pisicile şi câinii şi stânca de pe marginea prăpastiei. La fel şi Ada, prietena ei cu părul roşcat, şi ea era albă din cap până-n picioare, fără o picătură de sânge pe chip şi pe trup. Fără o picătură de culoare în păr. Dar nici de data asta el nu-şi amintea ce cântase. Tremura tot, iar ea, în patul ei, a început să tremure ca răspuns la tremuratul lui. Suntem ca două castaniete, a zis ea pe neaşteptate, izbucnind într-un hohot de râs cristalin, care a fâlfâit uşor în inima lui. Îşi adunase toate puterile pentru a ajunge din salonul lui în salonul ei – treizeci şi cinci de paşi, cu pauze după fiecare în parte, sprijinindu-se de pereţi, de tocurile uşilor şi de cărucioarele pentru mâncare goale. Apoi s-a prăbuşit şi s-a întins pe linoleumul lipicios din faţa uşii deschise. Au gâfâit la unison preţ de câteva minute. Ar fi vrut s-o facă să râdă iar, dar nu mai putea nici să vorbească, după care, din câte se părea, a adormit.

Spune-mi
Ce? Cine-i acolo?
Sunt eu
Tu…
Spune-mi, sunt singură în salon?
De unde să ştiu eu?
Nu văd nimic. Alo, e cineva aici?
Eu sunt aici

Nu. Mai e cineva?
Uite, m-am ridicat.
Ce s-a întâmplat?
Am căzut
Tu tremuri aşa?
Tremur, da
Cât ai?
Aseară am avut patruzeci
Eu am avut patruzeci cu trei
Trebuie să mă întorc în salon
Spune-mi
Ce?
La cât murim?
La patruzeci şi doi
Suntem aproape
Nu, nu, mai e până acolo
Sunt îngrozitor de aproape
Mâine-dimineaţă te vei simţi mai bine
Nu pleca, mi-e frică
Auzi?
Ce?
S-a făcut deodată linişte
S-au auzit bombe căzând ceva mai devreme?
Artilerie
Dorm tot timpul, iar când mă trezesc, e din nou noapte
Chiar şi atunci când stau întins, am impresia că mă prăbuşesc
De câte ori deschid ochii… noapte
E pană de curent
Cred că vor câştiga
Cine?
Arabii
De ce spui asta?
Au cucerit Tel Aviv-ul
Cum… Cine ţi-a spus?
Nu ştiu. Cred că am auzit
Ai visat
Nu, aşa se vorbea pe aici, spunea cineva mai devreme, am auzit voci discutând

Febra e de vină, ai coşmaruri, mi se întâmplă şi mie

Visul pe care l-am avut…

Acum trebuie să plec

Eram împreună cu prietena mea

Numai să mă ridic de pe podea

Era o prăpastie adâncă, iar sus… o stâncă

Poate că ştii…

Ce anume?

Din ce direcţie se auzeau

Nu cunosc locul ăsta

De câtă vreme eşti aici?

Nu ştiu

Eu sunt de patru zile. Poate o săptămână

Aşteaptă. Unde e asistenta?

Noaptea stă în aripa A

Toată noaptea?

Mai trece din când în când pe aici. Arăboaică

De unde ştii?

După accent

Tremuri

Şi gura, faţa…

Spune-mi, unde sunt toţi ceilalţi?

Pe noi nu ne duc în adăpostul antiatomic

De ce?

Să nu-i infectăm

Atunci numai noi…

Şi asistenta

Mă întrebam…

Ce?

Dacă ai putea să-mi cânţi cântecul acela

Iar începi?

Fredonează-l doar

Să ţi-l cânt, să-l fredonez… Crezi că sunt vreun…?

Dacă aş fi fost în locul tău, ţi l-aş fi cântat

Am plecat

Nu pleca

Trebuie să mă întorc

Unde?

Unde, unde? Să mă întind alături de înaintaşii mei, să cobor cu tristeţe-n cavou, acolo mă duc

Cum? Ce-ai spus? Stai o clipă, te cunosc, poate, de undeva? Hei, întoarce-te

***

În seara următoare, înainte de miezul nopţii, s-a dus din nou la ea, s-a oprit în cadrul uşii, a certat-o şi s-a plâns că a cântat iar în timpul somnului, trezindu-l – pe el şi întreaga lume. Şi de data aceasta ea l-a întrebat dacă îşi aminteşte despre ce cântec era vorba, însă el a spus printre dinţi că s-a săturat să se trezească în fiecare noapte din cauza ei şi să se târască de-a lungul nenorocitului ăstuia de coridor, iar ea a zâmbit şi l-a întrebat dacă salonul lui e chiar atât de departe şi în clipa aceea şi-a dat seama că vocea ei venea dintr-o altă direcţie decât zilele trecute.

Pentru că acum stau pe scaun, i-a explicat ea, iar el a întrebat cu precauţie, de ce stai pe scaun? Pentru că nu dormeam, a zis ea, iar el, atunci, ce făceai?, şi ea, stăteam aici şi te aşteptam, şi el, atunci de ce cântai?, iar ea, dar nu cântam, şi el, aaaa, iar ea, aha.

Amândoi aveau impresia că se întunecă din ce în ce mai tare. Un nou val de febră, care poate că nu avea legătură cu boala ei, a urcat dinspre picioarele Orei, lăsându-i pete roşii pe gât şi pe chip. Norocul meu că e întuneric, se gândi ea, strângându-şi gulerul larg al bluzei de pijama în jurul gâtului. În cele din urmă el, încă în prag, şi-a dres vocea încetişor şi a spus, trebuie să mă întorc, iar ea a întrebat de ce. Şi el a zis că trebuie, în mod obligatoriu şi fără amânare, să se rostogolească prin smoală şi prin pene, dar ea nu a înţeles, după care a priceput gluma şi a râs din toată inima, haide, prostuţule, gata cu maimuţăreala, ţi-am pregătit un scaun lângă mine.

Şi-a croit drum, pipăind cu mâna pragul de sus, dulapurile metalice şi paturile, până când s-a oprit şi s-a sprijinit cu braţele de un pat gol, gâfâind din răsputeri. Sunt aici, a mormăit, iar ea a zis, vino puţin mai aproape, şi el, o clipă, lasă-mă să-mi trag sufletul. Dar întunericul îi dădea curaj şi a spus cu voce tare, cu vocea ei de om sănătos, vocea ei de la malul mării, când juca ping-pong şi înota până la Plaja Tăcerii, de ce tremuri? Nu muşc. Iar el a bâiguit, bine, bine, am auzit, sunt pe jumătate mort, iar tonul lui plângăreţ şi târşâitul greoi al picioarelor au impresionat-o. Semănăm puţin cu un cuplu de bătrâni, s-a gândit ea.

Unde eşti?

M-am aşezat în capătul salonului.

Auuu!

Ce-ai păţit?

Unul dintre paturi s-a hotărât pe neaşteptate… auuu! Ai auzit vreodată despre legea maliţiozităţii…

Ce zici?

Rahat! Ai auzit de legea maliţiozităţii obiectelor de mobilier…?

Ce? Poate mai şi ajungi odată…

Tremuratul nu înceta, ci se transforma uneori în frisoane lungi, vorbele le erau întrerupte şi sufocate şi adeseori erau nevoiţi să aştepte clipele de acalmie dintre crizele de tremurat, când muşchii feţelor şi ai gurilor li se relaxau şi scuipau cuvintele repede, pe tonuri înalte şi tensionate, în propoziţii frânte de bâlbâială. Câ-ţi-a-ni-ai? Şai-spre-ze-ce, tu? Şi-un-sfert. Am-ic-ter, a zis ea, tu? Eu? a întrebat el, c-re-d-că-am-o-in-fec-ţie-o-va-ri-a-nă.

Tăcere. Respiraţie gâfâită. A-pro-po, a-fost-o-glu-mă. Nu prea amuzantă, a spus ea. El a oftat: Am încercat să o distrez, dar are un simţ al umorului prea… Ea s-a îndreptat de spate şi a întrebat cu cine vorbeşte. El a zis, cu cel care-mi scrie glumele, din câte se pare, va trebui să-l

concediez. Dacă nu vii să te aşezi aici imediat, a ameninţat ea, încep să cânt. El s-a cutremurat ca şi cum ar fi fost zguduit de teamă şi a izbucnit în râs. Hohotul lui era scârţâit, asemenea nechezatului unui măgar, un hohot care se alimenta din el însuşi, iar ea, în mare taină, l-a înghiţit ca pe un medicament, ca pe un premiu.

Atât de mult a râs de glumiţa ei stupidă, încât abia s-a abţinut să nu-i spună că în ultimul timp nu mai ştia să facă oamenii să se tăvălească pe jos de râs, ca pe vremuri – „Nu prea are ea simţul umorului“, i-au cântat la petrecerea de Purim de anul acesta –, iar ăsta nu era un defect minor, în cazul ei era un adevărat handicap, o nouă deficienţă care putea creşte, se putea agrava, iar ea simţea că lucrul acesta era în strânsă legătură cu alte calităţi ale ei care începuseră să dispară în ultimii ani. Intuiţia, de exemplu. Cum este oare posibil ca o însuşire precum aceasta să dispară aşa, pur şi simplu, şi mai ales cu o asemenea repeziciune? Sau instinctul de a rosti lucrul potrivit la momentul potrivit. Evaporat ca prin minune. Ori spiritul ei mucalit… pe vremuri era atât de caustică, încât dinăuntrul ei săreau adevărate scântei. (Dar poate că pur şi simplu nu găsiseră o rimă mai bună pentru cântecul de Purim, se consolă ea.) Sau darul iubirii, s-a gândit deodată, poate că şi acesta fusese afectat de degradare – să iubeşti pe cineva cu adevărat, să te laşi mistuit de dragoste, ca în filme, aşa cum îşi povesteau fetele între ele. I se promisese lui Avner, Feinblatt Avner, prietenul ei care mersese la Şcoala Militară, care acum era deja soldat, i-a spus pe treptele care leagă strada Pevsner de strada Iosef că ea este sufletul lui pereche, dar nici măcar atunci n-a atins-o, nu a atins-o nici cu un deget, poate că şi asta avea o legătură, faptul-că-n-o-atinsese, iar în adâncul inimii ei ştia că totul se lega într-un anumit fel şi că lucrurile pe care cei din jurul ei le percep şi le cunosc deja îi vor deveni, cu timpul, din ce în ce

mai clare şi va continua să descopere tot mai multe frânturi din ceea ce urmează să i se întâmple.

Preţ de o clipă s-a văzut la cincizeci de ani, înaltă, slabă şi ofilită, o floare lipsită de parfum, cu paşi mari şi grăbiţi, cu capul aplecat şi o pălărie de paie cu boruri largi ascunzându-i faţa, în timp ce băiatul cu râs de măgar continua să-şi croiască drum către ea, pipăind obiectele din jurul său, când apropiindu-se, când depărtându-se, ca şi cum ar fi făcut-o dinadins, ca şi cum pentru el ar fi fost un fel de joc – chicotea şi glumea pe seama propriei lui stângăcii, descriind mişcări circulare în jurul camerei şi întrebând-o din când în când unde se află, pentru a şti încotro s-o apuce. Eşti ca un far, îi explica el, dar cu voce. Nătărăul, îşi zise ea. În cele din urmă a ajuns la patul ei, a pipăit obiectele din jur, a găsit scaunul pe care ea îl pregătise pentru el şi s-a prăbuşit în el cu respiraţia tăiată, asemenea unui bătrân. Ea simţea mirosul sudorii lui de om bolnav, aşa că a luat una din păturile ei şi i-a întins-o, iar el şi-a înfăşurat-o în jurul umerilor fără să scoată nici un cuvânt. Erau amândoi extenuaţi şi tremurau gârboviţi.

Cu toate acestea, a spus ea de sub pătura ei, vocea ta îmi pare cunoscută. De unde eşti? Din Ierusalim, a răspuns el. Eu sunt din Haifa, a zis ea, punând un uşor accent pe numele oraşului, m-au adus aici cu ambulanţa de la spitalul Rambam, din cauza complicaţiilor. Şi eu am de-astea, a râs el, toată viaţa mea e plină de complicaţii. Apoi au tăcut, el s-a scărpinat pe burtă şi pe piept, bombănind nemulţumit, după care a început şi ea să bombăne. Ăsta-i lucrul cel mai rău, nu-i aşa? Se scărpina şi ea în rând cu el, cu toate unghiile: Uneori mi-aş jupui bucuroasă pielea, numai să scap de mâncărime. De fiecare dată când începea să vorbească, el auzea plescăitul acela lipicios al buzelor ei în clipa în care se dezlipeau una de cealaltă, iar vârfurile degetelor lui începeau să pulseze de emoţie.

Ora a spus, şoferul de pe ambulanţă mi-a zis că în vremurile astea avem nevoie de ambulanţe pentru chestiuni mult mai importante. Ia spune-mi, n-ai observat că aici toată lumea este furioasă pe noi, ca şi cum am fi făcut-o intenţionat? Şi apoi a zis, pentru că noi suntem ultimii supravieţuitori. Şi el a zis, i-au externat pe toţi imediat ce au început să se simtă puţin mai bine, mai ales pe soldaţi, un-doi, înapoi în armată, să ajungă la vreme pentru următorul război. Şi ea a întrebat, chiar va fi un nou război? Şi el a spus, glumeşti? Suntem în război de cel puţin două zile. Când a început? a întrebat ea în şoaptă. Alaltăieri, cred, dar ţi-am mai spus asta şi cu o zi sau două în urmă, nu-mi amintesc exact, nu prea am noţiunea timpului. Şi ea a încuviinţat, aşa e, mi-ai spus… Ora era şocată, ghemotoace de frică i se rostogoleau prin vene. Şi el a bâiguit, cum de n-ai auzit? Tot timpul sirene şi salve de artilerie, am auzit chiar şi elicoptere aterizând, probabil că sunt deja un milion de victime până acum. Şi care-i situaţia? a întrebat Ora, iar el i-a răspuns, nu ştiu, nici nu ai cu cine vorbi aici, nu-şi bat capul cu noi, şi ea a întrebat, dar sora Viki? Unde e? Cine are grijă de noi? El a răspuns, acum nu-i decât femeia aceea micuţă, arăboaica, cea care plânge, nu ai auzit-o? Ora era uluită, ăsta e plânsetul unui om? Credeam că e un animal care schelălăie, eşti sigur? E plânsetul unui om, sunt sigur. Şi Ora a zis, dar cum se face că nu am văzut-o până acum? Iar el i-a răspuns, este tot timpul într-un du-te-vino, ia analizele, îţi lasă medicamentele şi mâncarea pe tavă, apoi dispare, iar acum numai ea a mai rămas, zi şi noapte.

El şi-a supt obrajii şi a spus pe un ton gânditor, e amuzant că singura persoană pe care au lăsat-o să aibă grijă de noi e o arăboaică, nu ţi se pare? Probabil că nu-i lasă pe arabi să îngrijească răniţii. Dar Ora nu reuşea să priceapă, de ce plânge? Ce i s-a întâmplat? De unde să ştiu eu? i-a răspuns el. Nu ai întrebat-o? Iar el a zis, venea

întotdeauna când dormeam, iar de când a început războiul, nu am mai văzut-o. Ora şi-a îndreptat spinarea, iar corpul ei a devenit deodată rigid, au ocupat Tel Aviv-ul, îţi spun eu, Nasser şi Hussein îşi savurează deja cafeaua într-o cafenea de pe strada Dizengoff. De unde ai mai scos-o şi pe asta? a întrebat el înfricoşat. Şi ea a zis, am auzit ieri-noapte sau astăzi, sunt aproape sigură, poate că au anunţat la radio, am auzit eu, au ocupat Beer Sheva, Ashkelon şi Tel Aviv. Iar el a zis, nu, nu, nu se poate, probabil e din cauza febrei, cum să se poată aşa ceva? Ai luat-o razna, una ca asta nu se poate întâmpla. Se poate, se poate, a şoptit ea ca pentru sine, gândindu-se, ce ştii tu despre ce s-ar putea şi ce nu s-ar putea întâmpla?

***

Mai târziu s-a trezit din moţăială şi a cercetat salonul cu privirea, căutându-l pe băiat, eşti încă aici? Cum, da. Ora a oftat, au fost nouă fete cu mine în salon, iar acum am mai rămas doar eu, nu-i aşa că-i enervant? Iar tânărului îi plăcea că, după trei nopţi petrecute cu ea, încă nu ştia cum o cheamă şi nici ea nu-i ştia numele; îi plăceau micile mistere precum acesta. În schiţele pe care le scria şi le înregistra pe discuri acasă, cele în care el interpreta toate rolurile, şi copii, şi bătrâni, şi femei, şi fantome, şi regi, şi gâşte sălbatice, şi ceainice vorbitoare, şi tot felul de alte personaje, se derulau întotdeauna asemenea joculeţe ale minţii, creaturi care apăreau şi dispăreau, personaje imaginare aparţinând altor personaje. Între timp se amuza încercând să ghicească: Rina? Yael? Poate Liora? Pare a fi o Liora[1], îşi zise, zâmbetul ei luminează întunericul încăperii.

Şi în salonul lui se întâmplase la fel, i-a zis el, plecaseră cu toţii, inclusiv soldaţii, unii dintre ei abia dacă se puteau ţine pe picioare, dar tot i-au trimis înapoi în unităţile militare, iar acum nu a

mai rămas decât un tip, nu e soldat, de fapt e un băiat din clasa lui pe care l-au adus cu aproape patruzeci şi două de grade în urmă cu două zile şi nu reuşesc să-i reducă temperatura, iar el doarme cât e ziua de lungă şi îşi povesteşte singur *O mie şi una de nopţi*… O clipă, l-a întrerupt Ora, ai fost vreodată în cantonament la Wingate? Joci cumva volei? Avram a scos un scheunat oripilat. Ora şi-a reţinut un zâmbet, arborând o mască serioasă: Cum adică, nu te pricepi la nici un fel de sport? Avram a rămas o clipă pe gânduri. Poate sunt bun pe post de sac de box, a zis el. Atunci în ce mişcare de tineret te-ai înscris? Nu fac parte din nici o mişcare, a răspuns el, zâmbind. Din nici o mişcare? s-a cutremurat Ora, dar ce eşti tu? Să nu-mi spui că *tu* faci parte din cine ştie ce mişcare, a zis Avram, zâmbind încă. De ce nu? a întrebat jignită Ora. Fiindcă lucrul acesta va distruge totul între noi, a spus el cu un oftat exagerat, pentru că începusem să cred că eşti fata perfectă. Ha! a izbucnit ea, întâmplător, fac parte din Mahanot Haolim, moment în care el a ridicat bărbia către tavan, şi-a ţuguiat buzele şi a lansat un urlet lung, canin, sfâşietor. Tocmai mi-ai spus un lucru îngrozitor, a zis, nu pot decât să sper că ştiinţa medicală va descoperi cât mai curând un leac pentru suferinţa ta. Ea bătu agitată din picior. Stai o clipă, ştiu! N-ai fost cu amicii tăi în tabăra de la Yesud HaMaale? Nu v-aţi instalat corturile în pădurea de acolo?

Dragă jurnalule, a zis Avram cu un pronunţat accent rusesc, în creierii unei nopţi reci şi furtunoase, eu, cel trecut de primăvara vieţii, am întâlnit o fată care era sigură că mă mai văzuse undeva – Ora a strâmbat dispreţuitoare din nas –, dar ce să mai lungim povestea, a continuat Avram, am epuizat toate posibilităţile, iar după ce am respins toate ideile ei nebuneşti, am ajuns la concluzia că poate ne cunoşteam de undeva din viitor.

Ora a scos un ţipăt ascuţit, ca şi cum ar fi fost înjunghiată de cineva. Ce s-a întâmplat? a întrebat Avram pe un ton blând, de parcă s-ar fi molipsit de la durerea ei. Nimic, a răspuns ea, nimic. Privea în secret în direcţia lui, încercând să străpungă întunericul şi să-şi dea seama cine e.

Cumva, cu un efort super-înaripat, a zburat până în salonul trei şi a aterizat pe marginea patului colegului lui de clasă, care ofta şi el şi se scărpina în somn. E atât de multă linişte aici, a murmurat Avram, ai observat cât de liniştită e noaptea asta? S-a lăsat o tăcere adâncă. Apoi celălalt băiat a rostit pe un ton gâjâit, cu o voce spartă: Parcă am fi într-un mormânt. Poate că suntem deja morţi. Avram a rămas gânditor. Ascultă, a spus el, când eram în viaţă, cred că am fost colegi de clasă. Băiatul a tăcut şi a încercat să-şi ridice capul, pentru a-l privi pe Avram, dar în zadar. După câteva clipe a şoptit, pe vremea când trăiam, nu am prea învăţat nimic în nici o clasă. Asta-i adevărat, a încuviinţat Avram cu un zâmbet şters, admirativ, pe vremea când trăiam, chiar aveam în clasă un tip care nu învăţa absolut nimic, un tip pe nume Ilan, incredibil de snob, nu vorbea niciodată cu nimeni.

Ce ar fi putut vorbi cu voi? Nişte copii, o adunătură de fătălăi care habar nu aveau pe ce lume trăiesc.

De ce? a întrebat Avram încetişor. Ce ştii tu şi noi nu ştim?

Ilan a dat drumul unui hohot de râs scurt şi amar.

Au tăcut amândoi şi s-au cufundat într-un somn agitat. Undeva mai încolo, în salonul cu numărul şapte, Ora stătea întinsă pe pat şi încerca să-şi dea seama dacă toate acestea se întâmplaseră cu adevărat. Îşi aducea aminte că nu cu mult timp în urmă, de fapt cu doar câteva zile înainte, leşinase în plină stradă pe când se întorcea de la

orele de practică, de la Technion[2]. Îşi amintea că doctorul de la Rambam o întrebase dacă nu cumva fusese într-una din unităţile militare mobilizate pentru război şi mâncase ceva acolo sau folosise latrinele. Fusese smulsă din sânul familiei, exilată într-un oraş ciudat, şi devenise prizonieră într-o izolare totală, impusă de medici, la etajul al treilea al unui spital micuţ şi neîngrijit dintr-un oraş pe care abia dacă-l cunoştea. Nici măcar nu mai era sigură că părinţilor şi prietenilor ei le era interzis să o viziteze. Poate că o vizitaseră în timp ce dormea, stătuseră neputincioşi în jurul patului ei, încercând să o readucă în simţiri, poate că îi vorbiseră, o strigaseră pe nume, iar apoi plecaseră, aruncându-i o ultimă privire, ce păcat, o fată aşa de bună, dar n-avem ce face, viaţa merge mai departe, iar noi trebuie să privim înainte, mai ales că acum suntem în război şi avem nevoie de toate forţele noastre.

Sunt pe moarte, a murmurat Ilan.

Prostii, a spus Avram, vei supravieţui, peste o zi sau două vei fi deja…

Ştiam că asta mi se va întâmpla, a spus încet Ilan. Am ştiut-o de la bun început.

Nu, nu, s-a speriat Avram, ce tot spui acolo, nu gândi aşa.

Nici măcar n-am sărutat vreo fată.

Vei săruta, a zis Avram, nu-ţi fie teamă, hai, totul va fi bine.

Pe vremea când trăiam, a spus Ilan ceva mai târziu, poate o oră mai târziu, aveam în clasă un tip care mă călca rău de tot pe nervi.

Eu eram ăla, a zis Avram, zâmbind.

Pur şi simplu nu putea să-şi ţină gura.

Eu sunt ăla.

Câtă gălăgie mai făcea!

Eu sunt, eu sunt, râse Avram.

Mă uitam la el şi-mi ziceam, când era mic, cred că taică-său îl bătea de-i suna apa-n cap.

Cine ţi-a spus asta? a întrebat panicat Avram.

Mă uit şi eu la oameni, a răspuns Ilan şi a adormit.

Cuprins de agitaţie, Avram şi-a desfăcut aripile şi a zburat de-a lungul coridorului, izbindu-se de pereţi, până când a aterizat pe scaunul de lângă patul Orei, după care a închis ochii şi s-a cufundat într-un somn tămăduitor. Ora o visa pe Ada. În visul ei era alături de Ada, păşeau împreună pe aceeaşi întindere albă, nesfârşită, aproape noapte de noapte, ţinându-se tăcute de mână. La început vorbeau tot timpul în vise. Puteau vedea de departe stânca aceea străjuind prăpastia. În clipa în care a îndrăznit s-o privească pe Ada, a observat că ea nu mai avea trup, doar vocea aceea ascuţită şi vorba repezită, cum i le ştiuse dintotdeauna, şi senzaţia mâinilor încleştate, a degetelor agăţându-se cu disperare unele de celelalte. Sângele din capul Orei pulsa, nu o părăsi, nu o părăsi, nu o părăsi pe Ada nici măcar o clipă…

Nu, a şoptit Ora, trezindu-se cu un tresărit, scăldată într-o sudoare rece, sunt atât de proastă…

A privit prin întuneric spre locul în care zăcea întins Avram. Venele de la gât îi pulsau.

Ce-ai spus? a întrebat el în timp ce se trezea, încercând să se aşeze mai bine în scaun.

Dar continua să alunece tot mai jos, ca şi cum o forţă demonică l-ar fi îmbiat să se întindă, să-şi odihnească ţeasta insuportabil de grea.

Am avut o prietenă care vorbea puţin, aşa ca tine, murmură ea cuvintele. Mai eşti aici?

Sunt aici, cred că am adormit.

Am fost prietene din clasa întâi.

Şi acum nu mai sunteţi?

Ora încerca în zadar să-şi controleze mâinile, care începuseră deodată să-i tremure incontrolabil. Trecuseră doi ani de când nu mai vorbise cu nimeni despre Ada. Nici măcar nu-i mai rostise numele. Avram s-a aplecat puţin în faţă:

Ce s-a întâmplat cu tine? De ce eşti aşa?

Ascultă…

Ce?

Vrei să auzi ceva?

El a râs:

Ce întrebare!

Ea şi-a înghiţit saliva şi a spus repede:

În clasa întâi, în prima zi de şcoală, când am intrat în clasă, ea a fost prima fată pe care am văzut-o.

De ce?

Ei bine, a chicotit Ora, şi ea era roşcată.

Aha. Ce, şi tu eşti roşcată?

Ea a râs cu poftă, iar râsetul îi era din nou sănătos şi muzical: era extrem de surprinsă că cineva putea sta atât de mult timp de vorbă cu ea, trei nopţi la rând, fără să ştie că are părul roşcat.

Dar nu am pistrui, a subliniat ea repede. Ada avea: pe toată faţa, pe mâini şi pe picioare. Te interesează vreun pic ce spun eu aici?

Avea şi pe picioare?

Peste tot.

De ce te-ai oprit?

Nu ştiu. Nu-i mare lucru de povestit.

Atunci spune-mi atâta cât e.

E puţin… a ezitat ea o clipă, neputând să se hotărască dacă era sau nu în stare să-i dezvăluie secretele prieteniei lor. Ar trebui să ştii că primul lucru pe care îl face un copil roşcat e să caute în jur alţi copii asemănători lui.

Pentru a se împrieteni cu ei? O, nu, dimpotrivă! Am ghicit?

Ea a zâmbit admirativ în întuneric. Era mai inteligent decât crezuse.

Exact, a zis. Nici măcar nu stau unii lângă alţii.

Aşa cum îi caut eu pe… pe pricăjiţi.

De ce?

Pur şi simplu.

Eşti… eşti micuţ de statură?

Sunt dispus să pariez că nu-ţi ajung nici până la glezne.

Ha-ha!

Serios, nici n-ai idee ce oferte primesc de la circuri.

Ia spune-mi!

Ce anume?

Dar fii sincer.

Te rog.

De ce ai venit la mine ieri şi astăzi?

Nu ştiu. Pur şi simplu.

Şi totuşi…

El şi-a dres vocea, apoi a spus:

„Am vrut să te trezesc înainte de a începe să cânţi iar în somn, a minţit Avram.“

Ce ai spus?

„Am vrut să te trezesc înainte de a începe să cânţi iar în somn, a minţit vicleanul Avram.“

Of, eşti…

Da.

Îmi spui şi ceea ce…

Exact.

Tăcere. Un zâmbet reţinut. Rostogoliri plăcute de valuri la ambele capete.

Şi numele tău e Avram?

Ce pot să fac? A fost cel mai ieftin nume pe care şi l-au putut permite părinţii mei.

E ca şi cum eu aş spune, de exemplu: „Vorbeşte cu mine ca şi cum ar fi un actor de teatru, îşi zise Ora“?

„Te-ai prins, i-a spus Avram Orei, după care şi-a zis în sinea lui: Dragul meu suflet, cred că am descoperit…“

„Acum taci o clipă, a spus geniul Ora, afundându-se în gânduri mai adânci decât oceanul însuşi.“

„Mă întreb ce fel de gânduri sunt acelea mai adânci decât oceanul însuşi, se întrebă neliniştit Avram.“

„Îşi spuse că tare şi-ar mai dori să-l vadă, măcar pentru o clipă… Apoi Ora, vicleană precum o vulpe, îi dezvălui că, în afară de scaunul acela, mai pregătise pentru ziua aceea şi *asta*.“

Un scrâşnet, apoi încă un scrâşnet, o licărire şi un strop de lumină străluceşte în întuneric. Se zăreşte un braţ lung, alb şi mlădios, ce ţine un chibrit aprins. Lumina unduieşte pe pereţi asemenea unei mase lichide. O încăpere mare, cu multe paturi goale, fără aşternut, cu umbre tremurătoare, un zid, cadrul unei uşi, iar în inima cercului de lumină stă Avram, ce se retrage uşor din faţa flăcării strălucitoare.

Ea mai aprinde un băţ şi-l ţine mai jos, parcă nedorind să-l pună într-o situaţie jenantă. Lumina dezvăluie o pereche de picioare groase, viguroase, înveşmântate într-o pijama albastră, pe ai căror genunchi se odihnesc, încleştate una în cealaltă, două mâini surprinzător de micuţe, apoi lumina urcă spre un trup solid şi scurt, decupând din întuneric o faţă rotundă, o faţă care, în ciuda suferinţei, trădează o dragoste de viaţă aproape stânjenitoare, cu o expresie curioasă şi intensă, un nas borcănat şi pleoape umflate, toate încununate de o claie deasă de păr negru, crescut în dezordine.

Dar ceea ce o surprinde cel mai mult este felul în care îşi oferă chipul spre a fi privit şi judecat, cu ochii strâns închişi, fapt care îi zbârceşte toate trăsăturile. Preţ de o clipă i-a făcut impresia unui om care tocmai a aruncat în aer un obiect fragil şi acum aşteaptă să se facă ţăndări.

Ora stinge chibritul şi-şi linge degetul ars. După o clipă de ezitare, aprinde un alt băţ şi îl ţine cu severitate exact în dreptul propriei frunţi. Închide ochii şi trece repede flacăra, de sus în jos, prin dreptul chipului ei. Genele îi flutură slab, iar buzele îi sunt uşor ţuguiate. Umbra îi fracturează oasele lungi ale pometţilor înalţi, ascunzându-i linia sfidătoare a bărbiei şi gurii. În trăsăturile acestei feţe frumoase sălăşluieşte ceva întunecat şi

somnolent, ceva pierdut şi ireversibil, dar poate că doar boala o face să pară astfel. Părul ei scurt străluceşte precum alama topită, iar scânteierea lui luminează ochii lui Avram chiar şi după ce flacăra chibritului se stinge, iar figura ei se cufundă din nou în întuneric.

***

Spune-mi…
Ce anume? Ce?!
Avram?
Ce e?
Ai adormit?
Eu? Am crezut că tu ai adormit.
Chiar crezi că ne vom face bine?
Sigur că da.
Cred că erau vreo sută de oameni în carantină când am ajuns eu aici. Dacă avem vreo boală al cărei leac nu-l cunosc?
Te referi la… amândoi?
La toţi cei care au rămas aici.
Suntem doar noi doi şi tipul ăla din clasa mea.
Dar de ce tocmai noi?
Din cauza complicaţiilor hepatitei.
Şi totuşi de ce noi?
Nu ştiu.
Adorm din nou…
Eu rămân.
De ce adorm mereu?
Ai trupul slăbit.
Nu dormi. Păzeşte-mă!
Atunci vorbeşte-mi.
Despre ce?
Despre tine.
Ce-ar fi de spus despre mine?

Erau ca două surori. Li se spunea „siamezele“, deşi nu semănau deloc una cu cealaltă. Vreme de opt ani, de la şase până la

paisprezece ani, din clasa întâi până la sfârşitul primului trimestru al clasei a opta, au stau mereu în aceeaşi bancă. Nu se despărţeau nici măcar după ore, erau tot timpul împreună, când acasă la una, când la cealaltă, în mişcarea de tineret Mahanot Haolim, în drumeţii… Asculţi ce-ţi povestesc?

Cum…? Sigur. Dar nu înţeleg un lucru: de ce nu mai sunteţi prietene?

De ce?

Da.

Ea nu mai…

Nu mai ce?

Nu mai trăieşte.

Ada?!

L-a auzit chircindu-se, ca şi cum ar fi fost lovit. Ea şi-a ridicat genunchii până în dreptul bărbiei, apoi şi-a trecut braţele în jurul lor, legănându-se înainte şi înapoi. Ada e moartă, Ada e moartă de doi ani, şi-a spus ea încet, e în ordine, e în ordine, toată lumea ştie că a murit. Ne-am obişnuit cu gândul: e moartă. Viaţa merge înainte. Dar avea impresia că tocmai îi dezvăluise lui Avram un lucru secret şi cât se poate de intim, ceva ce numai ea şi Ada ştiuseră.

Apoi, din cine ştie ce motiv, s-a relaxat. A încetat să se mai legene. A început să respire din nou, timid, cu grijă, ca şi cum ar fi avut spini în plămâni – conştientă totodată că trupul ei ar putea să-i înlăture, unul câte unul.

Dar de ce a murit?

Accident de maşină. Să ştii că…

Accident?

Aveţi simţul umorului la fel de bine dezvoltat.

Cine?

Tu şi ea, dar exact la fel.

Înseamnă că de-aia…

De-aia ce?

De-aia nu râzi la glumele mele?

Avram…

Da.

Dă-mi mâna.
Ce?
Dă-mi mâna repede.
Dar avem voie?
Nu fi prost, dă-mi mâna!
Nu, nu ai înţeles. Din cauza carantinei.
Oricum suntem bolnavi.
Dar poate că…
Dă-mi odată mâna aia!

Uite cum transpirăm amândoi.
Ce noroc!
Noroc?
Imaginează-ţi cum ar fi fost dacă numai unul dintre noi ar fi transpirat.
Sau dacă numai unul dintre noi ar fi tremurat.
Sau s-ar fi scărpinat.
Sau dacă numai unul dintre noi ar fi avut…
Ce anume?
Ştii tu.
Eşti vulgar.
Dar ăsta-i adevărul, nu?
Atunci spune-o.
Bine… rahatul…
De culoarea înălbitorului…
Şi cu sânge, mult sânge.
Ea a spus în şoaptă:
Nici nu ştiam că am atât de mult sânge în trup.
Ce are învelişul galben, tremură ca naiba şi are rahatul plin de sânge? Uite că râzi… începusem să mă îngrijorez…
Ascultă, înainte de a mă îmbolnăvi, credeam că nu am nici un strop de…
De ce?
De sânge în trup.
Cum ar fi posibil aşa ceva?
În fine, nu contează.
Chiar ai crezut asta?
Ţine-mă strâns de mână, nu-mi da drumul.

***

În afară de culoarea părului, care era aceeaşi, erau foarte diferite, având caractere aproape opuse: una era înaltă şi atletică, cealaltă micuţă şi îndesată, una avea figura luminoasă şi strălucitoare a unui mânz lipsit de griji, iar cealaltă avea trăsături înghesuite, apăsate parcă de gânduri, o grămadă de pistrui, nasul şi bărbia ascuţite şi o pereche de ochelari mari – asemenea unei eleve eminente de la ţară, cum spusese odată tatăl Orei. Chiar şi părul lor era cât se poate de diferit: părul Adei era des, aspru, sălbatic, de abia dacă reuşeai să treci un pieptene prin el. I-l prindeam într-o coadă, a spus Ora, o coadă cam aşa de groasă, pe care apoi i-o petreceam în jurul capului ca pe un colăcel de sabat. Aşa îi plăcea ei. Numai eu îi aranjam părul.

Capul Adei era cu adevărat roşcat, mult mai roşcat decât al Orei. Ora s-a ghemuit în pat şi a văzut-o: Ada, roşie precum capătul unui chibrit cuprins de flacără. O privi pieziş, apoi închise ochii, incapabilă să înfrunte figura Adei în toată plenitudinea ei. Nu am mai văzut-o de multă vreme astfel, plină de culoare, se gândi ea.

Mergea întotdeauna alături de mine pe partea asta, i-a spus Ora lui Avram, ţinându-i mâna în ambele palme, pentru că Ada nu auzea aproape deloc cu urechea dreaptă, avea ceva de la naştere, şi vorbeam tot timpul, despre orice, vorbeam tot timpul despre orice.

S-a oprit deodată şi şi-a smuls mâna din strânsoarea lui. Nu am voie să fac asta, îşi zise, ce mi-a venit să-i vorbesc despre ea, tace, aşteaptă să-i spun, nici măcar nu întreabă nimic.

A tras adânc aer în piept, căutând un mod în care să-şi continue povestea, dar cuvintele nu-i ieşeau, îi pulsau înăuntrul inimii, însă nu reuşeau să se elibereze. Ce să-i mai spună? Ce ar putea pricepe el? Eu vreau, şi-a zis, cu gândul la el. Să

nu crezi că nu vreau, înţelege, dar încă nu pot. Degetele i s-au cuibărit în căuşul celeilalte palme, aşa îşi amintea de ele două, îşi amintea împreunarea – apoi a zâmbit.

Tocmai mi-am amintit ceva: cu numai o săptămână înainte să… înainte să i se întâmple ce i s-a întâmplat, făceam un comentariu literar la *Micul iepuraş*.

Avram s-a scuturat puţin şi a zâmbit uşor, cum, povesteşte-mi. Ora a râs, am scris, de fapt Ada a scris mai mult, ea a fost mereu cea mai talentată dintre noi, a scris un întreg eseu despre cât de îngrozitoare a fost gripa comună, care s-a răspândit în întreg regnul animal, afectând până şi cele mai nevinovate creaturi…

Avram a spus în şoaptă, ca pentru sine, „până şi cele mai nevinovate creaturi“, iar ea a simţit cum el savurează cuvintele, trecându-şi limba pe suprafaţa lor, şi şi-a dus inconştient mâna spre grumaz.

Ea şi Ada. Totul revine, cum este posibil, după atât de multă vreme. Cu o claritate surprinzătoare: discuţii interminabile despre băieţii care au sau nu „personalitate artistică“ şi aprecieri intime despre părinţii lor – de fapt încă de la început şi-au fost mai fidele una alteia decât au fost vreodată faţă de secretele din familiile lor – şi a mai fost şi episodul cu esperanto, când s-au apucat să înveţe limba împreună, dar nu au mai apucat. În timpul excursiei lor anuale la lacul Kinneret, în autobuz, pe Ada o durea burta şi i-a spus Orei că e pe moarte, astfel că Ora a rămas aşezată lângă ea şi a început să plângă. Nu ştiu de ce, dar nu am plâns nici măcar o singură dată de când a murit.

Doar o stradă micuţă şi o alee separau casele lor din cartierul Neve Sha’anan. Mergeau împreună la şcoală şi tot împreună se şi întorceau, ţinându-se de mână, făceau exact la fel de când aveau şase ani, nu-şi schimbaseră obiceiul nici la

paisprezece, iar Ora îşi amintea cum o dată – pe când aveau nouă ani – se certaseră din cine ştie ce motiv într-o zi, aşa că nu o mai ţinuse pe Ada de mână când traversaseră strada, iar un camion al municipalităţii o lovise pe Ada, aruncând-o sus de tot în aer…

Revăzu scena: paltonul ei roşu plutind ca o paraşută. Ora era la numai doi paşi în spatele ei, dar s-a întors numaidecât şi a luat-o la fugă, ascunzându-se îndărătul unor tufişuri, chircindu-se la pământ, cu palmele strâns lipite peste urechi şi scoţând sunete indefinite, pentru a nu mai auzi şi a nu mai vedea nimic din ce se întâmpla în jur.

Nu ştiam că era doar o repetiţie.

Nu sunt în stare să salvez alţi oameni, a adăugat ea puţin mai târziu – poate pentru sine, poate pentru a-l preveni.

Apoi a urmat vacanţa de Hanuka, a spus ea, iar vocea i-a devenit şoptită. Eu, împreună cu părinţii şi cu fratele meu, am plecat în vacanţă în Nahariya, mergeam acolo în fiecare an, la o pensiune. În prima dimineaţă de după vacanţă am aşteptat-o în faţa chioşcului unde ne întâlneam în fiecare zi, dar nu a venit şi deja se făcuse târziu, aşa că am plecat singură, însă am constatat că nu era nici în clasă, am căutat-o prin curte, lângă copacul nostru, în toate locurile noastre, dar ea nu era nicăieri. A sunat clopoţelul, dar ea nu a venit şi eu m-am gândit, poate că s-a îmbolnăvit, apoi m-am gândit din nou, poate că a întârziat, iar acum e pe drum. Apoi a intrat dirigintele nostru şi am văzut că era răvăşit, stătea puţin aplecat într-o parte şi ne-a spus, Ada noastră… Şi a izbucnit în lacrimi, iar noi nu înţelegeam ce se întâmplă, unii copii chiar au început să râdă, fiindcă dirigintele emitea un fel de sforăit…

Vorbea repede şi şoptit. Avram i-a strâns mâna cu putere între palmele lui, strivindu-i-o, dar ea nu şi-a retras-o.

Apoi ne-a spus că fusese ucisă cu o seară înainte într-un accident, în Ramat Gan. Avea o verişoară acolo, mergea pe stradă, a venit un autobuz şi asta a fost tot.

Respiraţia ei se simţea întretăiată şi fierbinte pe dosul palmelor lui.

Şi ce-ai făcut?

Absolut nimic.

Nimic?

Am rămas în bancă. Nu-mi amintesc.

Avram respira greu.

Aveam în ghiozdan două cărţi de-ale ei, două volume ale *Enciclopediei pentru copii*, pe care urma să i le dau înapoi după vacanţă, şi nu puteam să mă gândesc decât: Ce-o să fac acum cu ele?

Aşa ai aflat vestea? În clasă?

Da.

Nu se poate.

Uite că se poate.

Şi ce s-a întâmplat după aceea?

Nu-mi aduc aminte.

Şi părinţii ei?

Cum?

Ce s-a întâmplat cu ei?

Nu ştiu.

Cred că dacă mi s-ar întâmpla ceva asemănător, un accident, mama ar înnebuni. Aşa ceva ar omorî-o.

Ora şi-a îndreptat spatele, şi-a retras mâna şi s-a sprijinit de perete.

Nu ştiu… Nu au zis nimic.

Cum aşa?

Eu nu…

Nu te aud. Vino mai aproape.

Nu am stat de vorbă cu ei.

Deloc?

De atunci.

Stai puţin, au fost ucişi şi ei atunci?

Ei…? Nu… Locuiesc în aceeaşi casă şi în ziua de azi.

Dar ai spus… Ai spus că tu şi ea eraţi ca două surori…

Nu am mai mers niciodată acolo…

Trupul ei a început să devină rigid. Nu, nu, a izbucnit ea într-un hohot glacial, străin, eu nu mă duc acolo, nu, nu… chiar şi mama mi-a spus că ar fi mai bine să nu mă duc, să nu le provoc o durere şi mai mare. Ochii ei au început să strălucească: E mai bine aşa, crede-mă, e cel mai bine aşa, nu trebuie să discuţi chiar despre orice.

Avram tace. Adulmecă.

Dar am scris un eseu despre ea în clasă, fiecare copil a scris câte ceva şi am scris şi eu, iar profesorul de compunere le-a adunat într-un caiet şi a spus că le va trimite părinţilor ei.

Ora şi-a apăsat brusc gura cu pumnul: De ce îţi povestesc eu ţie toate astea?

Spune-mi, a întrebat el, măcar mai avea fraţi sau surori?

Nu.

Era singură la părinţi?

Da.

Doar ea şi cu tine…

Nu înţelegi, nu-i adevărat ceea ce… Aveau dreptate!

Cine? Despre cine vorbeşti?

Despre părinţii mei. Nu tata, mama. Ea ştie mai bine ca oricine lucrurile astea. Ea a trecut prin Shoah[3]. Cu siguranţă nici părinţii Adei nu ar fi vrut să mă duc acolo, de aceea nu m-au invitat niciodată. Ar fi putut să mă invite, nu-i aşa?

Dar ai putea să te duci acum.

Nu, nu. Nu am vorbit niciodată cu ei de atunci încoace, iar ea…

Capul i se legăna dintr-o parte în alta şi întreg trupul îi tremura: Nici în clasă nu se vorbeşte niciodată despre ea, niciodată… de doi ani… A început să-şi izbească ţeasta de perete, o lovitură, o silabă, o lovitură, o silabă: Ca-şi-când-nu-ar-fi-e-xis-tat.

Termină, a spus Avram, iar ea s-a oprit imediat. Privea fix înainte, în întuneric. Acum auzeau amândoi: undeva, într-unul dintre saloanele îndepărtate, asistenta plângea – un bocet stins şi lung.

Spune-mi, a întrebat el după o vreme, ce s-a întâmplat cu scaunul pe care şedea ea în clasă?

Scaunul ei?

Da.

Cum adică? A rămas la locul lui.

Gol?

Da, sigur că gol. Cine să se aşeze în el?

Ea tăcu şi rămase atentă. De ceva timp începuse să se îndoiască de el şi de figura lui de ursuleţ simpatic – de altfel, destul de ridicolă. Şi mai înainte îi pusese o întrebare aparent nevinovată, dar care îi făcuse o rană adâncă, remarcată de ea abia câteva clipe mai târziu.

Şi ai continuat să stai lângă scaunul ei?

Da… Nu… M-au mutat mai în spate. După aceea m-au mai mutat câteva rânduri… cred… nu-mi amintesc exact.

Unde?

Unde ce?

Arată-mi exact unde te-au mutat, i-a cerut el nerăbdător.

Un nou soi de sfârşeală începu să pună stăpânire pe trupul ei: slăbiciunea nefamiliară a supunerii totale.

Dacă banca noastră se afla undeva aici, murmură ea, desenând cu degetul în palmă, înseamnă că m-au mutat pe undeva pe aici.

Înseamnă că îl aveai tot timpul în faţa ochilor.

Da.

Dar de ce nu te-au mutat altundeva, mai în faţă, să nu fii permanent nevoită să…?

Gata, ajunge! Încetează cu asta! Chiar nu poţi să-ţi ţii gura?

Ora…

Ce mai e acum? Ce vrei?

Mă gândeam că poate, într-o zi, nu ştiu…

Ce?

Mă gândeam doar că am putea să mergem într-o zi să-i vizităm pe părinţii ei.

Eu şi cu tine?

De ce nu?

Dar nici măcar nu-i cunoşti. Cum ar fi posibil aşa ceva?

Dacă ajung vreodată în Haifa… nu ştiu, aş putea veni cu tine dacă vrei.

Un pui de pasăre a început să-şi agite aripile furios undeva adânc înăuntrul gâtului Orei.

Părinţii ei au… au un magazinaş pe strada noastră, iar noi am încetat…

Ce? Spune-mi…

Să ne facem cumpărăturile acolo.

Cum adică aţi încetat?

Părinţii mei… mama a spus că ar fi mai bine să nu ne oprim acolo.

Şi tu ai fost de acord?

Aşa că ocolim…

Dar cum…?

Avram, ţine-mă!

Respins de ea, atras de frica ei, îşi căută drumul cu mâinile, căzut în genunchi, apoi simţi un cot subţire şi slăbuţ, o curbă delicată, pielea ei fierbinte şi uscată, umezeala unei guri. Când i-a atins umărul, ea s-a agăţat de el cu tot trupul, tremurând, iar el a strâns-o în braţe, simţindu-se pe dată inundat de tristeţea ei.

Şi au rămas aşa, agăţându-se nebuneşte unul de celălalt. Ora plângea cu gura larg deschisă, cu sughiţuri, asemenea unei fetiţe care s-a pierdut de familia ei. Avram simţea mirosul respiraţiei ei, miros de boală. Gata, gata, spunea el, mângâindu-i iar şi iar capul umed, părul transpirat, faţa scăldată în sudoare.

Stăteau ghemuiţi în patul ei, iar Avram se gândi că nu i-ar displăcea deloc dacă ar fi uitaţi aşa

de toată lumea. Nu-i păsa dacă lucrurile aveau să se deruleze exact la fel câteva zile la rând. Din când în când mâna lui aluneca spre gâtul ei fierbinte sau atingea din greşeală braţele ei lungi, frumos modelate. Încerca din toate puterile să rămână bun şi blând, însă cu cât se străduia mai mult, trudea – împotriva voinţei lui – să adune cât mai multe provizii pentru călătoriile lui masturbatorii. Capul Orei era puţin aplecat într-o parte, cuibărit în palma lui. Un asemenea moment, socotea Avram cu mintea înceţoşată, ar trebui să-i ajungă câteva săptămâni bune. Nu, las-o în pace, s-a mustrat el. Nu ea.

Mai târziu, mult mai târziu, Ora şi-a suflat nasul în mâneca pijamalei.

Eşti foarte drăguţ, ştiai? Nu eşti ca ceilalţi băieţi.

Începem cu insultele?

E bine aşa, nu te opri.

Şi aşa?

Şi aşa.

***

În noaptea următoare – deja pierduse şirul zilelor şi al nopţilor – Avram a adus în salonul ei un scaun cu rotile. Ora s-a trezit într-o baltă de transpiraţie rece. Avusese din nou coşmarul acela ciudat, în care o voce metalică se târa în jurul ei, anunţând lucruri înfiorătoare. Uneori era convinsă că vocea se aude dintr-un difuzor montat undeva în spital, la capătul coridorului, într-unul din saloanele goale, ba chiar identificase postul de radio ca fiind Vocea Tunetului din Cairo, care emitea în ebraică – copiii din clasă imitau foarte bine tonalitatea siropoasă a crainicului, cu ebraica lui plină de greşeli elementare –, în timp ce alteori era convinsă că vocea îşi are obârşia înăuntrul ei, fiind menită să o anunţe doar pe ea că entitatea

sionistă a fost cucerită aproape în întregime de victorioasele armate arabe, care „lăsaseră inamicul în fundul gol“. Valuri-valuri de războinici arabi curajoşi inundă chiar în aceste clipe Beer Sheva, Ashkelon ori Tel Aviv, clama vocea, iar Ora stătea întinsă acolo, scăldată în sudoare şi cu inima bătându-i nebuneşte. Şi când te gândeşti că Ada nu ştia nimic din toate astea, nici măcar n-avea habar de ce i se întâmpla Orei aici, fiindcă acestea nu mai erau vremurile Adei. Cum adică nu mai erau vremurile ei? Cum este posibil ca la un moment dat să trăiască amândouă în acelaşi timp, iar apoi timpul Adei să se sfârşească, să nu mai existe deloc în timp, cum este posibil aşa ceva?

Apoi Ora a văzut conturându-se în întuneric un trup mare, a auzit sunetul roţilor şi zgomotul unei respiraţii întrerupte, gâfâite. Avram, a murmurat, ce bine că ai venit, ascultă ce am păţit… Şi atunci şi-a dat seama că se auzeau doi oameni respirând, aşa că s-a ridicat în şezut, înfăşurată în aşternuturile lipicioase, şi a început să se holbeze în întuneric.

Uite ce ţi-am adus, a zis el în şoaptă.

Aşteptase toată ziua ca el să se întoarcă, să stea cu ea, să îi vorbească, să o asculte ca şi cum fiecare cuvânt al ei ar fi fost important pentru el; îi era dor de felul în care îi mângâiase capul şi ceafa cu degetele acelea hipnotice. Fine precum degetele unei fete, se gândi ea, sau ale unui copil. În scurtele momente de luciditate dintre crize şi coşmaruri încercase să reconstituie nopţile pe care le petrecuse alături de el, însă şi-a dat seama că uitase aproape totul, cu excepţia băiatului însuşi. Nici măcar pe el nu şi-l putea aminti prea bine – nu aşa cum îţi aminteşti o persoană pe care ai mai văzut-o şi o cunoşti.

Stătea culcată ore întregi, trează ori adormită, şi îşi imagina mâinile lui mângâindu-i fără încetare faţa şi gâtul. Nu mai fusese atinsă niciodată în felul acesta, aproape că nici nu fusese atinsă vreodată,

dar cum de ştia el atât de bine cum se face dacă nu fusese niciodată cu o fată? Iar acum, exact în mijlocul acestui val de afecţiune pe care îl simţea faţă de el, după ce îl aşteptase o zi întreagă să stea întins alături de ea şi să vorbească vrute şi nevrute, el a trebuit să facă această greşeală cumplită, această greşeală atât de copilărească, precum tipii ăia de la cinema care scot sunete obscene când pe ecran se derulează o scenă de amor, cum a putut să-l aducă tocmai acum în salonul ei pe tipul ăla…?

Care mai şi dormea în scaunul cu rotile, sforăia uşor, părând că nici măcar nu ştie unde se află. Avram l-a împins în cameră, l-a izbit de un dulap şi de un pat, după care a izbucnit într-un ropot de scuze şi explicaţii: nu-i prea plăcut pentru el să rămână singur în salon toată noaptea, mai ales că Ilan are coşmaruri, are febră, patruzeci de grade, poate chiar mai mult, are halucinaţii, îi e frică de moarte, iar când plec din salon ca să vin la tine, Ilan aude voci care spun că arabii vor învinge, lucruri îngrozitoare.

A întors scaunul lui Ilan către perete, după care şi-a croit drum prin întuneric spre ea. Simţise de departe că e pusă pe harţă, aşa încât, cu o înţelepciune care a luat-o prin surprindere, nu s-a aşezat pe pat, alături de ea, ci pe scaun, supus, în aşteptare.

Ea şi-a adunat picioarele, şi-a încrucişat braţele pe piept şi s-a cufundat într-o aşteptare plină de furie, jurându-şi să nu mai spună niciodată nimic, dar imediat a început:

Vreau să plec acasă, m-am săturat de locul ăsta!

Dar nu se poate, eşti încă bolnavă!

Nu mă interesează!

Ştii, a zis Avram pe un ton dulce, s-a născut în Tel Aviv.

Cine?

El, Ilan. S-a mutat la Ierusalim în urmă cu un an.

Da, ce chestie…

Tatăl lui a fost numit un fel de comandant al bazei militare de aici. Colonel sau ceva de genul ăsta. Şi vrei să auzi ceva amuzant…?

Nu.

Avram a aruncat o privire spre celălalt capăt al salonului, s-a aplecat în faţă şi a spus în şoaptă:

Şi vorbeşte fără să ştie.

Cum adică?

În somn, din cauza febrei. Bombăne întruna.

Şi ea s-a aplecat puţin în faţă şi a spus încet:

Păi, asta nu… nu e prea plăcut, nu?

Vrei să mai auzi ceva?

Ascult…

Noi doi nu vorbim.

De ce?

Nu doar eu. Nimeni din clasă nu vorbeşte cu el.

L-aţi exclus din grup?

Nu, dimpotrivă: el ne-a exclus pe noi toţi.

Cum adică, un copil îi exclude pe toţi ceilalţi?

Asta se întâmplă deja de un an de zile.

Şi?

Acum, de când cu febra, nu-i mai tace gura… Cum?

Nu ştiu. Nu ţi se pare puţin cam…?

Mă mai plictisesc, aşa că uneori… îl provoc, iar el îmi răspunde.

În somn?

Nu tocmai, pare pe jumătate treaz.

Dar e…

Cum?

Nu ştiu, e ca şi cum ai citi scrisorile cuiva, nu?

Ce pot să fac, să-mi astup urechile cu palmele? Şi adevărul e că…

Ce?

Nu ştiu. Când e treaz, simt că-l urăsc, exact ca la şcoală, dar când doarme…

Ce se întâmplă atunci?

E total diferit. Să zicem că vorbeşte despre părinţii lui. Despre tatăl lui, despre armată şi tot soiul de lucruri din astea.

Da.

Aşa că îi spun şi eu despre tata şi despre mama, despre cum ne-a părăsit tata şi ce amintiri am cu el… chestii din astea.

Aha.

Îi spun adevărul gol-goluţ. Ca să fim chit.

Ora s-a aşezat mai bine şi s-a acoperit cu o pătură. În ultimele secunde în vocea lui tremurase umbra unei aluzii, iar tâmplele îi fuseseră cuprinse de tensiune.

Ieri, de exemplu, a zis Avram, dimineaţa devreme, când m-am întors de la tine, vorbea plin de fervoare despre o fată pe care a văzut-o pe stradă, dar de care nu a îndrăznit să se apropie, de teamă că va fi respins…

Avram a chicotit:

Aşa că i-am spus şi eu…

Ce i-ai spus şi tu?

Nu-ţi face griji, oricum nu înţelege nimic.

Stai puţin, ce anume i-ai spus?

Ce a fost.

Unde?

Cu noi doi… mă rog, ce mi-ai povestit. Despre Ada…

Cum?

Păi, dormea…

Dar eu ţi-am povestit *ţie*! Sunt lucruri intime, sunt secretele mele!

Da, numai că el nu…

Ai înnebunit? Spune-mi, nu poţi păstra nimic secret? Nici măcar două secunde?

Nu.

Nu?!

Ora a sărit din pat, uitând de boală, şi a făcut un tur al salonului, depărtându-se dezgustată de el şi de celălalt băiat, care dormea buştean, cu capul în piept, expirând aer fierbinte.

Ora, nu… Ascultă-mă o clipă! Când am plecat de la tine, eram atât de…

Atât de *cum*? a urlat ea, simţind că-i explodează tâmplele.

Nu aveam… loc în trupul meu, atât eram de…

Dar un secret! Un secret! E cel mai elementar lucru, nu-i aşa?

Ora s-a apropiat de el, agitând în aer un deget mustrător, iar el s-a retras puţin.

Eşti exact aşa cum am crezut tot timpul. Totul se leagă!

Ce, ce anume se leagă?

Faptul că nu faci parte din nici o mişcare de tineret, nu practici nici un sport şi toată filosofia aia… şi nu ai nici un grup de prieteni. Am dreptate, nu-i aşa?

Dar ce legătură au toate astea?

Ştiam eu! Şi faptul că eşti aşa… atât de… atât de… *ierusalemit*!

Nu înţeleg.

Ea a sărit înapoi în pat, şi-a acoperit faţa cu pătura şi a continuat să clocotească acolo, în adâncuri. Şi-a jurat că nu-i va mai spune niciodată nici un cuvânt despre ea. Crezuse că poate avea încredere în el. Aşa crezuse. Cum de se lăsase atrasă în capcană de un ticălos ca el?

Pleacă de aici, m-ai auzit? Cară-te. Vreau să dorm.

Cum, asta-i tot?

Şi să nu te mai întorci! Niciodată!

Bine, a bâiguit el, păi… noapte bună.

Ce noapte bună?! Pe el mi-l laşi cadou?

Cum? A, scuză-mă, am uitat.

S-a ridicat şi a început să-şi croiască drum pe pipăite, încet, gârbovit.

Stai o clipă!

Ce mai e?

Mai întâi spune-mi ce i-ai povestit.

Să-ţi spun acum?

Dar când? Pe lumea cealaltă?

Nu pot aşa, pe nepusă masă. Eu nu… Ascultă, trebuie să stau undeva jos ca să fac asta.

De ce să stai jos?

Fiindcă nu am destulă putere…

Ea a cântărit repede lucrurile.

Bine, dar stai numai o clipă.

L-a auzit cum se răsuceşte cu dificultate, lovindu-se de colţul patului ei, cum înjură şi bâjbâie cu mâinile prin întuneric, apoi cum găseşte scaunul şi se prăbuşeşte în el. L-a auzit pe Ilan respirând sacadat şi gemând în somn. A încercat să-şi dea seama după gemete cum sună vocea lui şi să ghicească după silueta întunecată cum îi arată trupul. Încerca să intuiască ce ştia el deja despre ea.

Undeva afară se tânguia sirena unei ambulanţe. Se auzea ecoul unor explozii îndepărtate. Ora respira cu buzele strânse. Era la un pas de un atac cerebral. Era deja conştientă că accesul acela de furie fusese exagerat, că fusese o ieşire bine pusă în scenă, menită mai degrabă să înăbuşe sentimentele acelea de afecţiune trădătoare pe care le simţea crescând înăuntrul ei. Constata cu teamă că, de când era în spital, se îndepărtase teribil de mult de toţi cei dragi şi aproape că nici nu se mai gândise la Avner Feinblatt, îl scosese din mintea ei, la fel ca şi pe părinţii şi prietenii ei de la şcoală. Ca şi cum în lumea ei existau de-acum numai boală şi febră, dureri de burtă şi mâncărimi. Şi Avram, pe care nu-l cunoscuse decât cu trei sau patru zile în urmă. Cum se întâmplase una ca asta? Cum de îi uitase pe toţi? Unde fusese în tot acest timp şi ce anume visase?

Un nou val de frisoane îi făcu trupul să tremure. Avram dormea în faţa ei, gemând uşor, în

timp ce în celălalt capăt al salonului Ilan se cufundase într-un somn liniştit. Se simţea ca şi cum cei doi ar fi lăsat-o în pace, ca să priceapă în sfârşit că aici se petrecea un lucru foarte important. Şedea pe pat, cu spatele drept şi cu braţele în jurul genunchilor, simţindu-se ca şi cum ar fi fost decupată, încetul cu încetul, din tabloul propriei sale vieţi, iar o gaură neagră acoperea locul în care stătuse înainte Ora.

Cufundată în gânduri, în starea aceea de toropeală care o copleşise, i se păru că aude o voce aspră, groasă, iar la început nu a recunoscut-o ca fiind a lui Avram şi s-a gândit că, poate, celălalt, prietenul lui dus cu pluta, începuse să vorbească singur, aşa că s-a alarmat. Din clipa în care te-am văzut la lumina flăcării chibritului, am crezut că îţi pot spune orice e în mintea mea, dar te vei plictisi, sunt sigur, eşti roşcată ca o flacără, iute la mânie şi aprigă, am văzut deja asta. Ştii ceva, dacă te plictiseşti de mine, dă-mi un şut în fund. Dar nu-mi dă nici un şut, poate că astăzi nu-i zi de şutuieli, poate că s-a înscris într-o organizaţie care interzice şutuirea nătărăilor. Uite-o că zâmbeşte, îi pot vedea gura chiar şi în întuneric. Are o gură care te scoate din minţi…

El aştepta. Ora şi-a înghiţit saliva. Broboane de transpiraţie au început să-i acopere deodată întreg trupul. Şi-a tras pătura peste faţă, lăsând doar ochii să-i strălucească în beznă. Nu m-a lovit nici de data asta, a observat Avram, ceea ce înseamnă că s-ar putea să mă lase să-i spun, de exemplu, de exemplu… avu o clipă de ezitare, era deodată atât de aproape, să te vedem acum, fricosule, nătărăule… de exemplu, aş putea să-i spun că e atât de frumoasă, cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o vreodată, chiar şi aici, în spital, cu toată febra şi cu toată boala. Din momentul în care am zărit-o chiar şi pe întuneric, am simţit tot timpul că ea e lumină, ceva strălucitor şi pur… Şi când mi-a arătat chipul ei luminat de flacăra

chibritului, când a închis ochii, iar pleoapele i se zbăteau încet… pe măsură ce continua să vorbească, Avram devenea din ce în ce mai înflăcărat, excitat de propria-i francheţe, iar Ora tremura, ca şi cum şi ea ar fi fost înăuntrul lui, şi inima îi bătea nebuneşte, de simţea că leşină. Dacă vreunul dintre prietenii ei, fie băiat, fie fată, ar fi văzut-o stând acolo şi ascultând liniştită vorbăria asta, nu şi-ar fi putut crede ochilor: să fie aceasta Ora cea cinică pe care o ştim noi? Să fie aceasta Ora cea încăpăţânată pe care o ştim?

Să nu mă creadă cumva cine ştie ce mare erou, a adăugat Avram pe un ton răguşit, nu i-am mai vorbit niciodată în felul acesta nici unei fete, poate doar în imaginaţie, deşi toată viaţa mi-am dorit s-o fac.

Ţinea pumnii strânşi în dreptul obrajilor, concentrându-se asupra tăciunilor încinşi pe care îi simţea pârjolindu-i vintrele.

Nu am avut niciodată ocazia să fiu atât de aproape de o fată atât de frumoasă şi spun asta deoarece ea în mod sigur crede că nu sunt decât unul dintre tipii ăia arătoşi, cărora le cad toate fetele la picioare.

Ora şi-a ridicat bărbia şi şi-a ţuguiat buzele, dar o gropiţă zglobie din obraz îi trăda zâmbetul. Ce om ciudat, se gândea ea, nu ştii niciodată dacă vorbeşte serios sau glumeşte, dacă este foarte inteligent sau îngrămădit de prost, trece mereu de la o atitudine la alta. Şi-a şters fruntea cu pătura, gândindu-se că cel mai enervant lucru la el, un lucru cu adevărat insuportabil, care-i putea înfuria pe cei din jur, era faptul că părea mereu lipit de tine, că nu puteai scăpa de el nici măcar o secundă, fiindcă din clipa în care venise şi se aşezase alături de ea în urmă cu două zile – sau oricând se va fi întâmplat asta –, ştiuse cu precizie când era entuziasmat, când era fericit sau trist, dar mai ales ştiuse cu exactitate când o dorise. Avea atât de mult tupeu, era ca un spion, ca un ţipar mititel

care-şi croise cumva drum înăuntrul ei, ca o limbă mică, agilă şi alunecoasă, care nu era în nici un caz a ei, de unde venise… apoi Ora a sărit din pat speriată:

Vino încoace! Stai aici o clipă!

Ce… Ce s-a întâmplat?

Ridică-te!

Ce ţi-am mai făcut?

Taci. Întoarce-te!

Şi-au croit drum prin întuneric până când spinările lor s-au atins şi amândoi tremurau din pricina febrei şi a altor dorinţe, în vreme ce trupurile lor cuprinse de spasme dansau unul spre celălalt. Ilan a gemut, iar Avram se gândea, ce moment prost, nu te trezi tocmai acum, îi simţea coapsele musculoase lipite de ale lui, fesele bombate atingându-le pe ale lui. Apoi lucrurile au cam deraiat: umerii lui se odihneau undeva pe spinarea ei, capul lui se sprijinea pe ceafa ei. Eşti mai înaltă decât mine cu un cap, a spus încet, uluit el însuşi de faptul că lucrul de care se temuse cel mai tare tocmai devenise realitate. Dar suntem încă la vârsta aceea, a spus ea blând şi s-a întors cu faţa spre el. În ciuda întunericului, îi putea vedea chipul şi ochii aceia imenşi, exagerat de mari, care o inundau cu priviri triste, pline de jind, aşa că mintea i-a zburat către Ada, în căutarea unei remarci ironice de care să se agaţe, pentru a spulbera chipul acesta al lui, pentru a-i spulbera întreaga fiinţă, întreg locul ăsta, împreună cu băiatul ăla care-i găurea ţeasta din celălalt capăt al salonului, însă inima ei se făcuse mică, mică de tot, ca atunci când aştepţi să primeşti o veste rea.

Ia spune-mi, a întrebat ea în şoaptă, mă poţi vedea?

Da, a murmurat el.

Cum se face că acum putem vedea? s-a întrebat ea mirată, temându-se ca nu cumva să aibă din nou halucinaţii.

El a izbucnit în râs. Ea îl privi cu suspiciune. Ce ţi se pare atât de amuzant? Faptul că nu mă laşi să spun lucruri rele despre mine. Când a început să râdă, faţa lui s-a transformat. Avea dinţi frumoşi, strălucitori şi drepţi şi buze… ei bine, toată gura părea a aparţine unei alte persoane, îşi spuse Ora fără să-şi dea seama. Dacă îl va săruta vreodată o fată, cu siguranţă va închide ochii, se gândi ea, iar atunci va simţi doar gura aceasta a lui. Dar poţi să te mulţumeşti cu o gură? Ce gând stupid. Îşi simţea genunchii tremurându-i. Peste o clipă se va prăbuşi. Boala asta o termina. O transforma într-o cârpă. S-a agăţat de mâneca pijamalei lui şi aproape că a căzut peste el. Faţa lui era aproape lipită de faţa ei şi dacă el ar fi încercat să o sărute, nu ar fi avut suficientă forţă pentru a se împotrivi.

Aş vrea să-i povestesc despre vocea ei, a spus Avram, aşezat acum din nou la picioarele Orei, pe scaunul de la marginea patului. Fiindcă pentru mine vocea este întotdeauna cea mai importantă, mai importantă chiar decât felul în care arată. Iar ea are o voce cum nu am mai auzit niciodată, o voce portocalie, jur, nu râde, cu puţin galben limoniu pe margini, cu inflexiuni uşor ascuţite. Şi dacă doreşte, aş putea să-i descriu chiar aici, pe loc, ceva ce mi-ar plăcea să scriu pentru ea mai târziu, şi e interesant că nu zice nu…

Da, a spus Ora în şoaptă.

Avram a înghiţit în sec şi s-a înfiorat.

Cred că va fi o piesă cu voci, numai cu voci, mă gândesc la asta de câteva zile, de când am început să vorbim, şi va începe cu paisprezece note, paisprezece voci disparate, voci de oameni, una urmând-o pe cealaltă. Voci de oameni. Mie vocile oamenilor îmi plac cel mai mult. Nu ţi se pare că sunt cele mai frumoase sunete pe care le poţi auzi în natură?

Da? Deci… deci compui… muzică?

Nu, nu chiar muzică, mai mult o combinaţie de… mă rog, nu contează. Vocile, asta mă

interesează pe mine acum, în ultimii ani.

Aha, a zis Ora.

Dar de ce tocmai paisprezece voci? a întrebat el în şoaptă, discutând cu sine, ca şi cum Ora nu s-ar fi aflat în încăpere. Serios, de ce tocmai paisprezece? Nu ştiu. Aşa simt. Va începe cu o notă lungă, înţelegi? Cineva va scoate un singur sunet prelung, aşa, „Aaa…“, timp de şase măsuri, şi abia după aceea altcineva va începe să cânte „Aa…“ Precum vapoarele care navighează prin ceaţă, ale căror sirene mugesc una spre cealaltă, avertizându-se reciproc. Le-ai auzit vreodată?

Nu… Da, doar sunt din Haifa[4].

Şi va fi trist.

El a şuierat, trăgând aer în piept printre dinţi, iar ea a simţit: totul, absolut totul, într-o singură clipire, cufundat în tristeţe, lumea întreagă era clădită din tristeţea aceasta şi până şi ea, în ciuda voinţei ei, simţea o durere amară, apăsătoare.

Şi a întrebat cu voce tare:

Poate din cauza Adei?

Ce să fie din cauza Adei?

Că avea, ţi-am zis, paisprezece ani atunci când, ştii tu…

Ce?

Vocile… mi-ai spus că vor fi paisprezece voci.

O, stai puţin… o voce pentru fiecare an?

Ar fi posibil.

Vrei să spui… un adio de la fiecare an al vieţii ei?

Cam aşa ceva.

Frumos… E chiar… Nu m-am gândit la asta. Una pentru fiecare an.

Dar tu eşti compozitorul, a spus ea râzând. Mi se pare ciudat că eşti atât de impresionat.

Însă tu, a zis Avram zâmbind, tu mi-ai arătat ce am compus.

***

Tu eşti sursa mea de inspiraţie, avea obiceiul să spună Ada cu seriozitatea ei de copil. Şi Ora râdea: Eu? Sursa ta de inspiraţie? Nu sunt decât un ursuleţ cu creier mic! Şi Ada – pe vremea aceea avea treisprezece ani, îşi aminti Ora, cu un an înainte de a muri, cât este de terifiant să-şi dea seama că nu avusese nici o premoniţie, că îşi văzuse de viaţa ei, că urmase aceeaşi rutină, că nu bănuise ce va urma, şi cu toate acestea undeva în adâncul inimii ei simţea că se maturizase, că devenise mai profundă şi mai sigură pe ea în anul acela –, Ada i-a luat mâna în mâna ei, legănându-i-o înainte şi înapoi cu entuziasm şi recunoştinţă, şi i-a spus, tu, da, tu! Pari să stai liniştită în colţul tău, dar apoi scoţi un singur cuvânt sau pui o întrebare scurtă, într-o doară, şi poc!, totul în mintea mea se limpezeşte şi ştiu exact ce am vrut să spun, of, Ora, ce m-aş face fără tine, cum aş putea trăi fără tine?

Îşi aminteşte: se uitau adânc una în ochii celeilalte. Un an, Dumnezeule.

Trează şi bine conturată, amintirea aceasta era acum aproape insuportabilă: Ada citindu-i din caietul ei povestirile şi poeziile pe care le scrisese, interpretând şi gesticulând, purtând uneori costume cu pălării şi fulare – cu hohote de plâns şi de râs. Faţa ei rozalie, acoperită de pistrui, ardea înfierbântată, ca şi cum flăcări mici, întrevăzute doar prin globii oculari, dansau înăuntrul capului ei. Ora stătea în faţa ei, cu picioarele încrucişate, şi o privea cu ochi mari.

Iar când Ada termina de citit, era adesea epuizată, pierdută şi răvăşită, şi Ora o aducea repede în simţiri. Acum era rândul ei: să o îmbrăţişeze, să o învăluie, să o cocoloşească pe Ada, să nu o lase nici o clipă fără atingerea mâinii Orei.

Şi mă întreb necontenit dacă are prieten, s-a auzit Avram spunând ca pentru sine undeva în depărtare, cu vocea aceea guturală de somnambul. Ea a zis că nu, dar cum ar fi posibil aşa ceva, o fată ca ea nu rămâne singură nici măcar o secundă, băieţii din Haifa nu sunt tocmai proşti. A făcut o pauză, aşteptând răspunsul ei. Ea tăcea. Cum, nu vrea să-mi povestească despre prietenul ei sau el chiar nu există? Nu există, a spus Ora încetişor. Cum se poate aşa ceva? a şoptit Avram. Nu ştie, a zis ea după un lung moment de tăcere, sedusă fără voie de modul lui de a vorbi şi descoperind că îi este mult mai uşor să vorbească despre ea însăşi în felul acesta, nici măcar nu şi-a dorit un prieten foarte multă vreme, a zis, rostind cuvintele în ritmul lent şi plin de tensiune al pulsaţiilor care veneau dinspre capătul încăperii, după care pur şi simplu nu a apărut nimeni, adică nimeni potrivit pentru mine.

Şi nu a fost niciodată îndrăgostită de nimeni? a întrebat Avram, dar Ora nu a răspuns, iar el şi-o închipuia cufundându-se şi mai mult în sine, cu gâtul lung atârnându-i frânt pe umăr, ca şi cum şi ea ar fi fost cucerită de un tiran precum acela ce pusese stăpânire pe trupul lui. Deci a iubit pe cineva, a zis Avram, dar Ora a clătinat din cap, nu, nu, doar a crezut că iubeşte pe cineva, însă acum ştie că nu, nu a fost nimic, absolut nimic, a bâiguit ea disperată, o nimica toată.

Simţea că din prima clipă în care va începe să-i povestească despre Avner, adevărul va ieşi la lumină ca un torent uriaş, de nestăvilit, adevărul despre cei doi ani în care nu se petrecuse nimic, din care nu mai putea îndrepta nimic, şi era înfricoşată de propria ei dorinţă arzătoare de a-i dezvălui totul.

Aşteaptă o secundă, a şoptit el deodată din cadrul uşii, mă întorc numaidecât. Ce? Unde eşti? Ora era confuză: Cum poţi să mă laşi tocmai acum? Doar o secundă, a strigat el, mă întorc

imediat! Nu, nu, s-a speriat Ora, nu mă lăsa singură acum, ce faci, unde pleci, Avram?

Cu ultimele rămăşiţe de forţă, el s-a târât afară din cameră, sprijinindu-se de pereţii coridorului, împingându-se tot înainte, tot mai departe de ea, oprindu-se la fiecare pas, scuturându-şi capul şi spunându-şi, întoarce-te, întoarce-te, ce faci, de ce tocmai acum, de ce fugi mereu? S-a întins pe pat, şi-a tras pătura până peste cap şi şi-a strâns genunchii la piept.

L-a strigat de câteva ori, la început tare, apoi încet, dar el nu a venit. A apărut asistenta în cadrul uşii şi a întrebat-o de ce strigă. Avea vocea sugrumată de amărăciune. După ce a plecat, Ora a rămas întinsă, încercând să adoarmă, să se afunde dincolo de raţiune şi de gânduri, însă boala îi juca feste minţii. Aerul era din nou inundat de voci metalice, tunătoare, şi muzică militară. Visez, a bâiguit Ora, e doar un vis. Şi-a acoperit urechile cu mâinile, iar în cap auzea ecoul acelei voci care vorbea într-o ebraică marcată de un puternic accent arab, pomenind despre glorioasa armată siriană, ale cărei tancuri cuceream pământul Galileei sioniste şi kibbutzurile criminale sioniste, înaintau spre Haifa pentru a spăla ruşinea expulzării din 1948, iar Ora ştia că trebuie să scape, să se salveze, însă nu avea destulă putere. Şi deodată era perfect trează şi stătea în patul ei, ţinând cutia de chibrituri ca pe un scut dinaintea chipului, deoarece avea impresia că cineva, în celălalt capăt al încăperii, se mişca şi striga încetişor, Ora, Ora, vorbindu-i parcă în somn, cu o voce necunoscută de băiat.

***

După un timp, nu se ştie cât de mult, Avram s-a întors, aducând cu el pătura lui şi pe cea a lui Ilan. A intrat în salon, nu i-a spus nimic şi l-a

acoperit pe Ilan, înfăşurându-l bine. S-a aşezat, s-a acoperit şi a aşteptat ca Ora să vorbească.

Ea a spus:

Nu vreau să mai vorbesc niciodată cu tine. Eşti dus. Pleacă din viaţa mea.

El tăcea. Ea era furioasă:

Tu! Ştiai că eşti un nimeni?

Dar ce am făcut?

„Ce am făcut?“ Unde ai dispărut?

Am dat o fugă până în camera mea.

„Am dat o fugă până în camera mea!“ *Speedy Gonzales!* Mă laşi singură aici şi dispari cu orele…

Care ore? Poate doar în capul tău. Cel mult o jumătate de oră – şi nici măcar nu ai rămas singură.

Taci, mai bine taci.

El a tăcut. Ea şi-a atins buzele. Avea impresia că îi luaseră foc.

Spune-mi un singur lucru…

Ce?

Cum ai zis că-l cheamă?

Ilan. De ce?

Aşa.

S-a întâmplat ceva cât am fost eu plecat?

Ce putea să se întâmple? Ai plecat şi te-ai întors imediat…

Am plecat şi m-am întors imediat? Prin urmare am plecat şi m-am întors imediat?

Gata, lasă-mă-n pace!

A vorbit? A spus ceva în somn?

Ce facem aici, suntem la interogatoriu?

Te-ai dus să-l vezi? Ai aprins lumina?

Nu-i treaba ta.

Ştiam eu, ştiam eu!

Ştiai, eşti un adevărat geniu! Dacă ştiai, de ce ai plecat exact când eu…

Şi l-ai văzut.

Bine, l-am văzut, l-am văzut! Şi ce dacă?

Nimic.

Avram?

Ce-i?

Chiar e foarte bolnav?

Da.

Cred că e mult mai bolnav decât noi doi.

Da.

Crezi că e… nu ştiu, în pericol?

De unde să ştiu eu?

Ah, a oftat Ora din adâncul inimii, aş vrea să pot adormi acum şi să mă trezesc abia peste o lună – sau mai bine peste un an.

Ora?

Ce e?

Nimic.

Spune-mi un lucru: e frumos, nu?

Nu ştiu, nu m-am uitat.

Recunoaşte că e frumos.

Nu-i tocmai genul meu.

E frumos ca un înger.

Da, bine, am înţeles.

Fetele din şcoala noastră sunt înnebunite după el.

Nu mă interesează subiectul.

Ai vorbit cu el?

A dormit tot timpul, ţi-am mai zis! Nu aude nimic.

Voiam să spun… i-ai vorbit? I-ai povestit ceva?

Lasă-mă-n pace! Lasă-mă!

Deci ai vorbit cu el.

Nu te priveşte ce am făcut. Lasă-mă!

Ora?

Ce e?

A deschis ochii? Te-a văzut şi el?

Nici măcar nu te aud. Nu aud nimic. Tra-la-la-la-la…

Dar ţi-a spus ceva? Ţi-a vorbit?

„Uite-un viţel, legat cu o sfoară, trăgând o căruţă…“

Spune-mi doar dacă a vorbit.

„Mai sus, tot mai sus, către cer se înalţă…“

Stai puţin, nu cumva ăsta e cântecul?

Ce cântec?

Pe care îl cântai…

Când m-ai trezit?

Ăsta era cântecul, jur…

Eşti sigur?

Doar că atunci urlai din toţi rărunchii, nici nu-mi puteam da seama ce spui…

Ăsta-i cântecul…

Cântecelul acela despre un viţel, da, da, *Dona Dona*. Dar… dar urlai, ca şi când te-ai fi certat cu cineva…

Ora se simţea luată pe sus, desprinsă de propriul ei trup, plutind spre un loc îndepărtat, care nu era tocmai un loc anume, undeva unde ea şi Ada păşeau împreună, cântând melodia preferată a Adei şi a mamei Adei, pe care uneori, când spăla vasele, o cânta de una singură, în idiş. Era un cântec despre un viţeluş dus la abator şi o rândunică ce zboară spre ceruri, făcând haz de el şi apoi părăsindu-l, veselă şi cu inima uşoară.

Avram, a spus deodată Ora, cuprinsă de panică, pleacă, pleacă!

Ce am mai făcut de data asta?

Du-te! Şi ia-l şi pe el cu tine. Vreau să…

Să ce?

Trebuie s-o visez…

Mai târziu, cu puţin timp înainte de răsăritul soarelui, şi-a făcut apariţia pe nepusă masă în pragul uşii salonului cu numărul trei şi l-a strigat pe Avram în şoaptă, iar el s-a trezit, sărind aproape în picioare: Ce faci aici? Şi ea a zis cu tristeţe, nu am mai cunoscut pe nimeni ca tine, apoi s-a corectat, nici un băiat ca tine. El stătea cocoşat, secat de puteri, apoi a murmurat, deci ai visat-o? Şi Ora a bâiguit, nu, nu am putut să adorm. Cu cât îmi doream mai mult să adorm, cu atât somnul se

îndepărta mai mult de mine. Şi el a întrebat, dar de ce îţi doreai atât de mult, ce era atât de…? Şi ea a zis, trebuie să-i spun ceva important.

Spune-mi, Ora, a întrebat Avram, extenuat şi fără pic de plăcere, vrei să-l mai vezi o dată? Iar ea, spune-mi, ţie-ţi lipseşte o doagă? Eu vorbesc cu tine şi tu nu faci altceva decât să mi-l arăţi pe *el*, îl împingi tot timpul între noi, de ce eşti atât de…? Şi el a zis, adevărul e că, nu ştiu, aşa sunt eu. Şi ea a spus disperată, deja nu mai înţeleg nimic, nu mai înţeleg absolut nimic.

Stăteau gârboviţi în întuneric, simţindu-se deodată foarte bolnavi. Fiecare clipă care trecea făcea tot mai greu de suportat povara acelei veşti proaste: ce eroare teribilă, ce greşeală îngrozitoare făcuse în clipa în care o lăsase pe Ora singură cu Ilan.

Mai e un singur lucru pe care vreau să ţi-l spun, a zis el pe un ton lipsit de orice speranţă, dar cred că deja nu te mai interesează, nu-i aşa? Iar ea a întrebat cu precauţie, ce anume? Dar chiar înainte ca el să rostească vorbele, ea ştia ce urma să spună, ştia exact ce cuvinte va folosi, şi trupul ei s-a închis dinaintea lui. E un secret, a spus, nimeni nu ştie asta, dar eu, adevărul e că eu… scriu.

Ea şi-a înghiţit saliva şi a întrebat, dar ce scrii? Vocea îi suna ciudat de ascuţit până şi în propriile urechi. Eseuri? Versuri? Povestiri? Ce?

Scriu tot felul de lucruri, a spus Avram pe un ton uşor arogant. Înainte, când eram mai mic, scriam tot timpul poveşti, dar acum scriu chestii total diferite. Nu înţeleg, a şuierat ea printre buzele ţuguiate, te aşezi într-un loc şi scrii lucruri pentru tine? O nouă stare de spirit a pus deodată stăpânire pe el. Voia ca ea să plece. Să se întoarcă în salonul ei. Să fie din nou cea care fusese la început. Legătura care se crease între ei pe parcursul ultimelor nopţi, misterul acela delicat ce plutea între ei, toate se risipiseră în numai câteva secunde. Şi poate că nici măcar nu existaseră

vreodată, poate că totul se petrecuse doar în mintea lui.

Explică-mi un lucru, l-a îmboldit ea, ce vrei să spui cu asta, „acum scriu chestii total diferite“?

Şi a rostit cuvintele pe un ton arţăgos, ca şi cum ar fi fost gata-gata să se ia la harţă.

Dar Avram se cufundase în sine, uimit de trădarea ei. Ora o ţinea cu încăpăţânare pe-a ei, şi poezioarele cu rimă sunt drăguţe! Ascultă la mine, sunt cele mai tari! Şi-a amintit cum spusese el mai devreme că în ultimii ani era interesat de voci… „în ultimii ani“! Şi de aici ea ar fi trebuit să tragă concluzia că în primii ani fusese interesat de alte lucruri, snobul, aşa cum ştia deja că „în următorii ani“ va avea alte preocupări… ha-ha! Ce deştept! Dar ea, ea, ea unde fusese „în ultimii ani“? Pe ce se irosise? Nu făcuse altceva decât să înşele pe toată lumea şi să doarmă cu ochii larg deschişi. Asta era cea mai mare realizare a ei. Expertă în înşelăciune, campioană mondială la somnambulism. Dormea în timp ce alerga, când făcea sărituri sau când juca volei, dar mai ales când înota, fiindcă era mult mai puţin dureros în apă decât pe uscat, dormea şi în timp ce se deplasa sâmbăta cu echipa spre stadionul din Ein Iron, uneori chiar şi când mergeau la Maccabi Tel Aviv, aruncându-le bezele trecătorilor de pe bancheta din spate a autocarului.

Dormea în timpul drumeţiilor, când cânta atât de tare, de părea că-şi scuipă plămânii, în timpul excursiei nocturne la plaja Atlit, la întrunirile organizaţiei Mahanot Haolim, când au sărit pe rând într-o bucată de pânză pe care o ţineau fetele din echipă, când a făcut traseul din poligon la şcoala de şoferi, când a construit podul acela din frânghii… În timp ce făcea toate astea, nu se gândea la nimic, mâinile i se mişcau, picioarele i se mişcau, gura ei flecărea întruna, era mereu zgomotoasă, însă mintea îi era goală, iar trupul secat.

Şi, împreună cu Miri S., cu Orna şi Shifi, noile prietene pe care şi le făcuse după Ada, clocotea din nou de cântece vesele, roluri la serbări şi excursii şi totul era exact ca înainte. Viaţa îşi continua cursul şi aproape că nici nu îţi dădeai seama cum se întâmpla. Trupul ei continua să facă aceleaşi mişcări – mânca, bea şi mergea, stătea în picioare, şedea şi dormea, ba chiar şi râdea –, atâta doar că în primul an nu îşi simţea deloc degetele de la picioare, uneori ore în şir, iar alteori nu îşi simţea pielea de pe dosul palmei stângi. Până şi pe coapse sau pe spate avea locuri unde, chiar dacă se scărpina, nu simţea nimic. Odată a ţinut un chibrit aprins în dreptul coapsei până când şi-a văzut pielea albă înroşindu-se şi a simţit mirosul de ars, dar nici un pic de durere. Nu vorbise cu nimeni despre asta. Cui ar fi putut să-i spună aşa ceva?

E o gaură, se gândeşte ea şi se simte înfrigurată şi înfiorată. Dar nu a apărut acum, e acolo de mult, cum de nu a văzut-o înainte? De când cu Ada, a apărut o gaură în formă de Ora în locul în care înainte era Ora.

A tuşit şi s-a trezit la realitate. Din câte se părea, adormise în timp ce se certa cu Avram. Dar de ce se certau? De ce se ceartă tot timpul? Ce o fi având el de o atrage atât de mult? Oare se împăcaseră deja? Ghicea prin întuneric silueta răşchirată a lui Avram la celălalt capăt al patului, sprijinită de perete şi sforăind cumplit. Salonul acesta era al lui sau al ei? Şi unde era Ilan?

Îi spusese că va muri. Ştia că asta se va întâmpla, ştia că asta trebuie să se întâmple. De când se născuse, ştiuse că nu va trăi mult, fiindcă nu avea destulă vitalitate. Asta spunea, iar ea încerca să-l liniştească, să-i înlăture vorbele ciudate, dar el nu o auzea, probabil că nici habar nu avea că se află acolo. Îşi jelea cu neruşinare viaţa, care-i fusese distrusă după divorţul părinţilor, iar tatăl lui îl luase să locuiască

împreună într-o bază militară, printre toate brutele alea. De atunci totul se dăduse peste cap, se văita el, iar boala nu era decât o urmare firească a rahatului în care trăia. Trupul lui ardea, iar ea nu putea înţelege nici jumătate din lucrurile pe care le spunea. Doar frânturi de murmure şi şoapte. Ea stătea foarte aproape de el, pârjolită de fierbinţeala corpului lui, şi îi mângâia uşor umărul. Din când în când îi mângâia şi spinarea, iar uneori, cu inima bătându-i să-i sară din piept, îşi trecea cu repeziciune mâna prin părul lui des, iar în timp ce făcea asta, îşi dădea seama că nici măcar nu ştie cum arată, probabil îşi imagina că seamănă destul de mult cu Avram, poate din cauză că intraseră amândoi în viaţa ei în acelaşi timp. Îi repeta lucrurile pe care Avram i le spusese ei când era înfricoşată sau tristă. Mulţumită lui Avram, idiotului ăluia, ştia ce să spună acum. Deodată Ilan a luat-o de mână, a strâns-o tare, apoi i-a pipăit întreg braţul, de la un capăt la celălalt, şi ea s-a înfiorat, dar nu şi-a retras mâna, iar el şi-a aşezat obrazul pe ea, apoi fruntea, ţinându-i palma lipită pe pieptul ei, după care, pe neaşteptate, a sărutat-o, i-a acoperit braţul cu săruturi uscate şi fierbinţi, pe degete, în palmă, cu capul îngropat în trupul ei, şi Ora rămăsese fără cuvinte, privea fix în întuneric, pe deasupra capului lui, gândindu-se uimită: Mă sărută, nici măcar nu ştiu cum arată, nici măcar nu ştie că mă sărută. Ilan a izbucnit deodată într-un hohot de râs, râdea şi tremura şi spunea că uneori, noaptea, se strecura afară din casă şi scria pe zidurile bazei militare „Fiul comandantului e un poponar“, iar tatăl lui îşi ieşea din minţi când vedea asta şi umbla cu o găleată plină de vopsea după el, gata-gata să o arunce asupra făptaşului, dar te avertizez, să nu spui nimănui asta, frate, chicotea şi tremura Ilan, îţi povestesc doar ţie, apoi vorbea pe un ton aspru despre grăsana căreia tatăl său i-o trăgea în biroul lui şi cum toată lumea din baza militară putea să-i audă, însă tot era mai bine

decât atunci când părinţii mei erau împreună, cel puţin acum coşmarurile au luat sfârşit, eu nu mă voi căsători niciodată, a mârâit el, cu fruntea dureros de fierbinte lipită de pieptul ei, iar ea l-a îmbrăţişat cu putere, gândindu-se că părea într-adevăr un om care nu mai vorbise cu nimeni de un an întreg. A dat drumul unui hohot de râs şi şi-a îngropat faţa în braţul Orei, inhalându-i parfumul. Sunt înnebunit după mirosul dinăuntrul magazinului de instrumente muzicale de pe Allenby, a râs el din nou, un miros dulce, de lipici, îl folosesc ca să lipesc bucăţelele de plastic ce capitonează orificiile saxofoanelor, după care i-a povestit că în urmă cu un an a găsit acolo un Selmer Paris[5] în stare foarte bună. În Tel Aviv aveam o formaţie, a spus el. Vinerea stăteam treji toată noaptea şi ascultam discuri, învăţam cine sunt John Coltrane şi Charlie Parker şi inventam jazzul Tel Aviv-ului.

Fierbinţeala trupului lui se prelingea înăuntrul ei. Era copleşită de un respect ce o paralizase complet faţă de băiatul acesta clocotind de febră, care se agăţa de braţul ei, şi nu ar fi deranjat-o deloc dacă ar mai fi stat aşa o vreme, poate până în zori, poate o zi întreagă. Vreau să-l ajut, vreau, vreau. Trupul ei se înfiorase de dorinţă, până şi tălpile îi ardeau, de multă vreme nu se mai simţise astfel, iar Ilan a bâjbâit prin întuneric după cealaltă mână a ei, i-a aşezat ambele palme pe ochii lui închişi şi i-a spus că ştie întotdeauna cum să fie fericit.

Fericit? a tresărit Ora, retrăgându-şi mâna preţ de o clipă. Cum?

Am eu o metodă, a spus el, pur şi simplu mă divid în foarte multe bucăţele şi dacă o părticică a sufletului meu simte durere, atunci mă mut pe dată în alta.

Respiraţia lui umedă îi lingea încheieturile mâinilor, iar genele lui îi gâdilau interiorul palmelor.

În felul acesta elimin orice risc, a zis Ilan, dându-şi capul pe spate şi eliberând un hohot de râs chinuit şi sec. Nimeni nu mă poate răni, scap, eu…

Capul i s-a prăbuşit în mijlocul propoziţiei şi a fost înghiţit de un somn adânc, devorator. Strânsoarea degetelor lui a slăbit, mâinile i-au alunecat în poală, iar capul îi atârna, cu bărbia înfiptă în piept. Ora a mai rămas nemişcată o vreme, apoi a aprins un băţ de chibrit şi a luminat pentru întâia oară faţa lui Ilan. Cu ochii închişi, încadrată în cercul acela de lumină, faţa lui părea un strop de frumuseţe. A aprins încă un chibrit. El continua să bâiguie ceva, se certa cu cineva în vis, apoi şi-a scuturat capul şi pe figura lui a apărut o expresie mânioasă, poate din pricina luminii orbitoare, poate din cauza a ceea ce vedea cu ochii minţii. Ora stătea în picioare în faţa lui, uitând de sine, în timp ce-i lumina fruntea senină, sprâncenele negre şi stufoase, ochii, buzele superbe, fierbinţi şi puţin crăpate, pe care încă le simţea arzându-le pe ale ei.

***

Îşi jurase că o să tacă. Fiindcă orice ar fi zis putea fi o greşeală şi nu va face decât să-i dea lui Avram încă o dovadă a propriei ei prostii şi superficialităţi. Dacă ar avea puterea să se ridice din patul lui, să se întoarcă în salonul ei şi să-l uite pentru totdeauna, ca şi pe *celălalt*…

Te-am supărat, a zis ea.

Nu-i nimic.

Dar tu… *tu*… De ce ai plecat exact în momentul în care eu…?

Nu ştiu, ţi-am mai spus. Nu ştiu. Deodată am…

Avram?

Ce e?

Ce-ar fi să ne întoarcem în salonul meu?

De ce?
Ne simţim mai bine acolo.
Şi pe el îl lăsăm aici?
Da, vino, vino…
Dar el…
Vino odată.
Ţine-mă.
Ai grijă, altfel cădem amândoi.
Mergi încet, simt că mi se învârte capul.
Sprijină-te de mine.
E bine aşa.
Dă-mi mâna.
O auzi?
E în stare s-o ţină aşa ore întregi.
Am visat-o mai devreme.
Ce?
Un adevărat coşmar, îmi era frică de ea.
Ce vaiete…
Ascultă: parcă şi-ar cânta un cântec.
Boceşte.

Spune-mi, a zis ea mai târziu, în timp ce stăteau amândoi în patul ei.

Ce anume?

Când îţi scrii…

Poezioarele? Povestioarele?

Ha-ha. *Poveştile*. Crezi că vei scrie şi despre spitalul ăsta?

Poate, nu ştiu. Sincer, chiar mi-a trecut ceva prin minte, dar deja…

Ce? Spune-mi…

Avram s-a ridicat cu greu în şezut, sprijinindu-se de perete. Deja renunţase la ideea de a mai încerca s-o înţeleagă, cu toate trecerile ei de la o stare la alta, însă, asemenea unui pisoi cu un ghem de aţă, nu putea rezista în faţa acelui „Spune-mi…“

Este vorba despre un băiat internat într-un spital, exact în toiul unui război, care se urcă pe acoperiş cu o cutie de chibrituri…

Ca mine…

Da, dar nu tocmai. Pentru că el transmite cu chibriturile semnale pentru avioanele inamice.

De ce, e nebun?

Nu. Îşi doreşte ca ei să vină şi să-l bombardeze pe el, numai pe el.

Dar de ce?

Deocamdată nu ştiu. Nu m-am gândit mai departe.

Dar se simte chiar atât de rău?

Da.

Ora se gândi că lui Avram îi venise ideea după ce ascultase cuvintele lui Ilan. Dar nu îndrăznea să-l întrebe. În schimb spuse:

E puţin cam înfricoşător!

Serios? Mai spune-mi.

Ce? Ce-ar mai fi de spus?

Se gândea. Simţea cum rotiţele ruginite ale creierului încep să i se învârtă înăuntrul capului. Părea că şi Avram le simte. O aştepta.

Ea a spus:

Mă gândesc la el. Stă pe acoperiş. Aprinde chibrit după chibrit, nu?

Da, a zis el, întinzându-se.

Şi priveşte spre cer în toate direcţiile, aşteaptă să vină avioanele. Şi nu ştie din ce parte vor veni. Nu?

Aşa e, aşa e.

Poate că acestea sunt ultimele clipe din viaţa lui. Pare înfricoşat, dar trebuie să stea acolo şi să le aştepte. Aşa e el, încăpăţânat şi curajos, nu?

Da?

Da, iar în clipa aceea îmi pare a fi cel mai singur om din lume.

Nu mă gândisem la asta, a chicotit Avram pe un ton ciudat. Chiar nu mă gândisem la singurătatea lui.

Dacă ar fi avut măcar un prieten, nu ar mai fi făcut asta, nu-i aşa?

Da, aşa e…

N-ar trebui să-i faci şi lui un prieten?

De ce?

Să aibă şi el pe cineva… nu ştiu, un prieten, pe cineva care să fie alături de el.

Tăceau amândoi. Ea îl putea auzi gândind. Foşnetul ideilor. Şi îi plăcea sunetul acesta.

Avram?

Da?

Te gândeşti să scrii şi despre mine la un moment dat?

Nu ştiu.

Îmi e teamă să vorbesc, îmi e teamă ca nu cumva să scrii toate tâmpeniile pe care le spun.

Ce tâmpenii?

Nu uita că dacă vorbesc numai prostii, e din cauza febrei, bine?

Dar eu nu scriu despre lucruri exact aşa cum s-au întâmplat.

Desigur, mai şi inventezi, normal. Asta-i toată distracţia, nu? Asta-i…

Stai o secundă. Şi tu scrii?

Eu? Da' de unde! Râzi de mine.

Nici pe departe.

Nu-i aşa că te-ai gândit să mă numeşti Ada în poveste?

De unde ştii?

Ştiam, a zis ea, cuprinzându-şi pieptul cu braţele. Sunt de acord, numeşte-mă Ada.

Nu.

Nu ce?

O să te numesc Ora.

Serios?

Ora, a zis Avram, savurându-i numele, a cărui dulceaţă i se răspândi în întreg trupul. O-ra.

Ea se simţi inundată de o senzaţie primitivă, de o cunoaştere străveche: e un artist, ăsta-i adevărul, e un artist, iar ea îi recunoştea imediat. Avea experienţă cu artiştii. Nu-şi mai folosise de multă vreme intuiţia, dar acum simţea cum o umple din nou. Se va însănătoşi, va învinge boala,

deodată totul devenise clar: avea ceea ce se numeşte intuiţie feminină.

A închis ochii, iar un val de plăcere a izbit-o uşor: cum, sub impulsul unui instinct, se aplecase deasupra unui străin şi îl sărutase îndelung pe buze. L-a sărutat şi l-a sărutat şi iar l-a sărutat. Iar acum, când a îndrăznit în cele din urmă să-şi amintească fără oprelişti, simţea parcă sărutul, primul ei sărut, strecurându-se înăuntrul ei, trezind-o la viaţă, alertându-i fiecare celulă a corpului, clocotindu-i în vene. Ce se va întâmpla acum? Cu care dintre cei doi voi…? Şi inima îi era incredibil de uşoară.

Adevărul este că şi eu scriu puţin, a mărturisit, surprinsă până şi ea de propria-i confesiune.

Tu?

Numai într-o doară, nu ca tine… În fine, nu contează, am zis şi eu aşa, încercă ea să oprească şirul cuvintelor, dar nu reuşi. Nu cântece adevărate… oricum, n-are importanţă… Cântece pentru drumeţii, ştii tu, prostioare, poezioare cu rimă.

A, da.

El a zâmbit cu o tristeţe ciudată, retrăgându-se într-o atitudine politicoasă, care pe ea a durut-o.

Atunci poate îmi cânţi ceva?

Ea a scuturat din cap cu putere:

Nici vorbă. Ai înnebunit? În nici un caz!

Fiindcă, deşi îl cunoştea atât de puţin, ştia deja exact cum se va simţi în clipa în care versurile ei vor rezona în mintea aceea a lui cu toate ideile alea ciudate, pline de snobism. Dar tocmai acest gând o făcea să vrea şi mai mult să-i cânte. De ce i-ar fi ruşine de el? Chiar aşa, de ce se teme în permanenţă de impresia pe care şi-ar putea-o face el despre ea?

Eşti pregătit să descoperi semnificaţia profundă a cuvintelor? i-a zâmbit ea cu subînţeles. Am scris asta în urmă cu foarte mult timp. L-am

scris împreună, Ada şi cu mine, pentru serbarea de la finalul taberei din Mahanaim. O vânătoare de comori, toată lumea s-a rătăcit, nu întreba nimic.

Nu întreb, a zis el, zâmbind.

Atunci întreabă.

Ce i-ai povestit lui Ilan?

Nu vei şti niciodată, a răspuns ea.

Şi l-ai sărutat?

Poftim? Sărutat? Cum adică?

Ai auzit foarte bine.

Poate că el m-a sărutat *pe mine*? şi-a înălţat ea sprâncenele într-o atitudine obraznică, o Ursula Andress în toată regula, plină de neruşinare. Acum taci şi ascultă. E din *Tadarisa Bum*, ştii?

Sigur că ştiu, a spus Avram, suspicios şi în acelaşi timp încântat, foindu-se de plăcere şi nerăbdare.

Ora cânta, lovindu-şi coapsa cu palma în ritmul tobei:

Am plecat la vânătoare,
Tadarisa Bum,
Cu o călăuză bună,
Tadarisa Bum,
Care drumul să ne-arate,
Tadarisa Bum,
Dar ne-am rătăcit cu toţii…

Tadarisa Bum, a fredonat Avram încet, iar Ora i-a aruncat o privire, apoi un zâmbet sincer şi prietenos, care i-a arcuit buzele şi i-a luminat faţa, şi el se gândi că e o fiinţă curată şi inocentă, incapabilă de prefăcătorie, spre deosebire de el.

„Cele mai nevinovate creaturi“, îşi aminti el. Sunt fericit, se gândi uimit, o vreau, o vreau pentru mine, o vreau pentru totdeauna. Iar gândurile lui de vizionar zburară, ca de obicei, spre cel mai îndepărtat capăt al probabilităţii: Va fi soţia mea, iubirea vieţii mele…

Strofa a doua, a anunţat ea. *Noi comoara am găsit…*

Tadarisa Bum, cântă Avram cu vocea lui groasă, lovindu-se şi el uşor peste coapsă, iar din când în când, fără să-şi dea seama, lovind şi coapsa ei.

Însă nici că ne-a păsat…

Tadarisa Bum.

Tare bine ne-am distrat…

Tadarisa Bum! Stai, a oprit-o Avram, punându-i o mână pe braţ. Vine cineva.

Nu aud.

E el.

La noi? Vine la noi din salonul lui?

Nu pricep. E pe jumătate mort.

Ce facem, Avram?

Se târăşte. Ascultă, se târâie pe braţe.

Du-l de aici, du-l înapoi!

Nu se întâmplă nimic, Ora, dacă stă puţin cu noi.

Nu, nu vreau, nu acum!

Aşteaptă o clipă. Hei, Ilan? Ilan, aici, vino, încă puţin.

Jur că plec.

Ilan, sunt eu, Avram, colegul tău de clasă, sunt aici cu Ora. Hai, spune-i…

Ce să-i spun?

Spune-i ceva…

Ilan?… Sunt eu, Ora.

Ora?

Da.

Cum, tu chiar exişti?

Sigur că da, Ilan, sunt eu, vino aici, hai cu noi, vom sta puţin împreună.

1. Joc de cuvinte. Numele Liora provine din rădăcina *or*, care în ebraică înseamnă „lumină“.

2. Institutul Tehnologic Israel din Haifa.

3. Holocaust.

4. Haifa este oraş-port.

5. Renumită firmă franceză, producătoare de saxofoane, clarinete şi alte instrumente de suflat.

Dacă ţi-a plăcut, intră pe www.elefant.ro,
descarcă volumul şi citeşte mai departe!

Table of Contents

Până la capătul pământului

Table of Contents

Până la capătul pământului 1